

VILÁG
népünk

Keresztény szellemiségű
interregionális havilap

15. szám
2022. július

REMÉNYE

„Várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.”

(Titusz 2:13)

A VAJDAHUNYADI VÁRKASTÉLY E NYÁRI KIRÁNDULÁSAINK EGYIK KELLEMES CÉLJA LEHET.
E LOVAGVÁRAT HUNYADI JÁNOS ÉPÍTTETTE FELESÉGE, SZILÁGYI ERZSÉBET SZÁMÁRA A XV. SZÁZADBAN

Balassi Bálint

Ex Psalmo 42.

1

Mint az szomjú szarvas, kít vadász rettentett
Hegyeken-völgyeken széllyel mind kergetett,
Ri, léh, s alig vehet szegény lélegzetet,
Keres kútfejeket,

2

Úgy keres, Úr Isten, lélkem most tégedet,
Szerte mind kiáltván az te szent nevedet,
Szabadulására, hogy onts kegyelmedet,
Mint forrásfejedet.

3
Ételem mert nincsen fohászkodás nélkül,
Italom csak méreg keserű könyvemtül,
Midőn ily szót hallok én ellenségimtül,
Kiben lélkem elhül,

4
Mond: Te számkivetett, nyavalyás megomlott,
Amaz reménletted Istened most holott?
Tőled immár régen talám elhasomlott,
Hogy vagy ilyen romlott.

5
Mely szó csak meg nem öl nagy szégyenletembe,
Hogy kevély ellenség azt veti szemembe,
Kín elkeseredem, s ottan jut eszembe,
Mint éltem helyembe,

6
Midőn nagy sereggel, zengéssel-bongással,
Templomodba mentem szentelő áldással,

Szinte az ajtódig, sok szép hangossággal,
Oly nagy méltósággal.

7
De te mindazáltal, szomjú lélkem, ne félj,
Sőt régi Uradban minden ellen remélj,
Bízván kegyelmében, higgy, és csendesen élj,
Gonoszt hozzá ne vélj,

8
Mert meg megtéríti régi szerencsédet,
Kiben virágoztat jókkal úgy tégedet,
Tél után tavasszal mint az szép kerteket,
Megálálja fejedet.

(...)

15
No azért elbágyadt lélkem, te ne búsulj,
Buzgó imádsággal sőt Uradra burulj,
Erős reménységgel csak öhozzá szorulj,
Tőle el ne fordulj!

Balassi Bálint (1554–1594)

Nemesi származású reneszánsz költő, a magyar nyelvű költészet első kiemelkedő alakja.

Tartalom

Világ Reménye

15. szám, 2022. július

Balassi Bálint	2
Az antibiotikum:	
a kétélű fegyver.....	4
A prebiotikumok	8
Környezetszennyezés	
és egészség	11
A boldog otthon (3)	14
Gyermekoldal	17
A keresztség	19
Csecsemőkeresztség	
a Bibliában?	23
Figyelő	25
A magyarok története (10) ..	34

Zólyom várában született, a mai Szlovákia területén. Apja Balassa János főispán, és a vár kapitánya volt. Az iskolai éveinkből ismert *Egy katonaének* szerzője. Ugyanakkor vitézi költésze csak ezen egyetlen versre korlátozódik. Legtöbb műve a szerelmes (Anna-, Júlia-, és Célia-ciklus), s ugyanakkor az istenes költészet területére tartozik.

1565–68 között (11–14 évesen) Nürnbergben tanult. 1572-ben, 17 évesen német nyelvről lefordította magyarra Michael Boch lutheránus prédikátor művét, a *Beteg léleknek való füves kertecske* című füzetecskét, melyet ki is nyomtattak Krakkóban.

1575–76-ban már Báthory István erdélyi fejedelem kíséretéhez tartozik, majd 1579–82 között Egerben szolgál lovaskapitánként. Itt beleszeret gyermekkori ismerősébe, Losonczy Annába, aki ekkor már Ungnád Kristóf vár-

kapitány felesége volt. Hozzá írja, élete nagy szerelméhez az Anna- és a Júlia-verseket. Anna azonban, bár később megözvegyül, végül nem hozzá, hanem máshoz megy.

1584-ben elveszi unokahúgát, Dobó Krisztinát, ám három év múlva felesége elhagyja, és házasságuk felbomlik. Balassi életútját, ingadozó természete, portyázó, kicsapongó élete miatt állandó háborúság meg perék jellemzik. Íme egy róla írt szakvélemény:

„Balassi Bálint egész életét perék, bírósági eljárások kísérték, mégpedig vagyonperék, egyházi eljárások és büntetőügyek egyaránt. Közismertek a vagyonából őt kiforgató gyámja, unokabátyja ellen folytatott birtokperei. Az 1580-as évek elején a lipthói nemesség és a selmechányai, zólyomi polgárok perelték rendszeresen hatalmaskodásai, duhajkodásai miatt. Jóságokat hajtatott el, bebörtönzött szolgáit szöktette meg, megverte a selmeci bányabíró a vihnyi hévizben óvatlanul melléje telepedő legényét, a hodrusbányai mészáros fiatal öz-

**Balassi Bálint portréja.
Ismeretlen szerző XVII. századi műve**

vegyét fényes nappal az országúton igyekezett leteperni. 1584 karácsonyán unokahúgával (unokatestvérével), Dobó Krisztinával kötött házasságot és ugyanaznap néhány órára önkényesen elfoglalta a felesége, anyósa és sógora közös zálogbirtokában lévő Sárospatak várát, amely királyi birtok volt. Ezzel két pert vont magára, mindkettőt sógora indította ellene.” (Kecskeméti Gábor: *A Genus Iudiciale a 16–17 századi magyar irodalomban és irodalomtörténetben* – itk.iti.mta.hu, 2001)

Már 1586-ban, feleségével együtt a lutheránus hitről a katolikusra tér át (a nyugat-magyarországi ellenreformációs és rekatolizációs törekvések eredményeképpen), s

azontúl a jezsuita rend tagjaival marad barátságban.

1590–91-ben zsoldárparafázisokat ír, Theodor de Béze (1519–1605) svájci (genfi) francia reformátor példáján ihletődve. Ilyen a 27, 53, 148, vagy a fentebb idézett, a 42. Zsoldár nyomán írt versmű.

Balassi Bálint 1594-ben az osztrák és magyar seregekkel együtt az 1543-tól török kézen levő Esztergom ostromában vesz részt, és itt sebesül meg súlyosan, majd tizenegy napi rendkívüli szenvedést követően május 30-án hal meg. Halálos ágyánál gyóntatója, Dobokay Sándor (1656–1621) jezsuita szerzetes van mellette. Hibbe község templomában temetik el, a mai Szlovákia északi részén, ahol szüleivel és testvérével együtt nyugszik.

Költői életművében keveredik a dávidi, vitézkedő és Istent kereső, bűnbánó ember tapasztalata a

világi, a szerelmet és a vágyott nőt (Anna, Júlia, Célia, Fulvia) dicsőítő, trubadúrlíra-szerű alkotásokkal. A legszebb istenes verseit élete válságos szakaszaiban, bujdosásai idején szerezte. Ilyenek pl. a zsoldárművein kívül az 1591-ben, németországi útján keletkezett *Az tenger partján*, *Oceanum mellett*, és az ugyanekkori, lengyelországi bujdosása idejéből való *Adj már csendességet* című költeményei. Egyetlen fennmaradt drámája a *Szép magyar komédia*.

Csak Isten a tudója annak, hogy halála pillanatában milyen állapotban volt lelke, és hogy az üdvözültek feltámadása meg az örök élet, vagy az elkárhozottak utolsó ítélete vár-e rá. Élete tanulság számunkra is: kereszténységünket hányszor jellemezte már a kétféle sántítás? Döntsük hát el, hogy szívünk mától teljesen Istené, hogy Hozzá hűségesen élve, majd egy napon a mennyei lakhelyekre beléphessünk.

(J.E.)

**Esztergom mai panorámája. E vár ostrománál esett el Balassi 1594-ben.
A törököket csak a következő évben sikerült kiűzni,
hogy azután rá tíz évre, 1605-ben azok újra visszafoglalják**

Függelék

A 42. Zsoltár részlete amint az a Bibliában található, a Károli Gáspár fordítás szerint

„Kórah fiainak tanítása.

Mint a szarvas kívánczodik a folyóvizekre, úgy kívánczodik az én lelkem hozzád, óh Isten!

Szomjuhozik lelkem Istenhez, az élő Istenhez; mikor mehetek el és jelenhetek meg Isten előtt?

Könyhullatásom volt kenyerem éjjel és nappal, mikor mindennap azt mondták nékem: »Hol van a te Istened?«

Mikor ezekről emlékezem, megkeseredem lelkemben; mert nagy csoportban vonultam [ez-

előtt] és ujjongó örömmel és hálaadással vezettem őket, az ünneplő sokaságot, az Isten házáig.

Miért csüggedsz el lelkem és nyughatatlankodol bennem? Bízál Istenben, mert még hálát adok én néki az ő orczájának szabadításáért” (1–6. versek)

Egészségünk

Az antibiotikum: a kétélű fegyver

„Fájt a fogam, de szedtem antibiotikumot vagy két napig és elmúlt.”

Gyakran hallunk ilyen és ehhez hasonló kijelentéseket. Az emberek az orvos megkérdezése nélkül különféle panaszokra saját kezdeményezésből használnak antibiotikumokat.

A Cult Market Research Romániában végzett statisztikája szerint 2017-ben hat személyből egy szedett antibiotikumot orvosi utasítás nélkül. Ez a jelenség gyakrabban fordul elő nőknél, mint férfiaknál, és vidéken, mint városi környezetben. Az alacsony képzettségi szint hajlamosít az antibiotikumokkal való visszaélésre.

Egy új korszak megteremtői

Az antibiotikumok kora a Salvarsan (arsphenamine) és a penicillin felfedezésével kezdődött. Az előbbit Paul Ehrlich (1909), az utóbbit pedig Alexander Fleming (1928) fedezte fel. A XX. századi orvostudomány gyökeresen megváltozott ezen gyógyszereknek köszönhetően, melyek a Terem-

tőnk csodálatos ajándékai voltak az emberiség számára, hiszen nagyon sok, addig halálos kimenetelű betegség vált gyógyíthatóvá, és milliók életét menthették meg.

Elegendő megemlítenünk például a tüdőgyulladások különböző válfajait, a kolerát, a tuberkulózist, a szifilisz, a tífuszt.

Paul Ehrlich (1854-1915)
Nobel-díjas német orvos,
a szifilisz első hatékony
gyógyszerének számító
arszfenamin (Salvarsan)
feltalálója, és a kemoterápia
úttörője

Sir Alexander Fleming (1881-1955)
Nobel-díjas skót orvos
és mikrobiológus, az első széles
körben hatékony antibiotikum,
a penicillin feltalálója

Ezek a betegségek az antibiotikumok felfedezése előtt tömegeken pusztították az emberiséget, valóságos halálos ítéletet jelentve a betegeknek, most azonban egyszerűen és gyorsan kikezelhetőek. Az antibiotikumok tehát az egész emberi létünket megváltoztatták.

Kockázatok

Azonban, mint minden földi fegyver esetében, az antibiotikumok is megfelelően használva nagy segítséget jelentenek, de a hozzá nem értők kezében gondokat is okozhatnak.

Rezisztencia

Ekként a legnagyobb probléma, amivel szembenézünk, az az **antibiotikum rezisztencia** megjelenése. Valahányszor egy új antibiotikum megjelenik, nagyon hatásosnak bizonyul, de előbb vagy utóbb a baktériumok ellenálló képességet fejlesztenek ki vele szemben, és a hatása egyre csökken. A túlságosan kicsi adagok, a túl rövid kúrák, a nem megfelelő antibiotikumfajták, a megelőzőként való használat mind hozzájárulnak a rezisztencia kialakulásához.

Egy másik aggodalomra okot adó tény, hogy az antibiotikumok nem csak az ellenséges baktériumokat pusztítják el, hanem a hasznosakat is.

A mikrobióta károsodása

Amint azt már biztosan mindenki tudja, vannak **jó baktériumok** is, amelyekkel szimbiózisban él az emberi szervezet, és többféleképpen is hasznosak számunkra. Más mikroorganizmusokkal együtt alkotják az úgynevezett szaprofita flórát, a **mikrobiótát**. Jelen vannak a bőrön és a nyálkahártyákon is. Különleges figyelmet kell szentelnünk ugyanakkor az antibiotikumok bélflórára kifejtett hatására.

A jó baktériumok: a mi apró segítők

A baktériumok rendes körülmények között az emberi bélrendszerben élnek, sokféleképpen lehetnek a segítségünkre: hozzájárulnak a tápanyagok emésztéséhez és felszívódásához, védelmet nyújtanak a kórokozók (pl. a „rossz baktériumokkal”) szemben, megakadályozva elszaporodásukat, és serkentik a szervezet ellenálló képességét, „fel-

készítve” immunrendszerünket a betolakodókkal való küzdelemre.

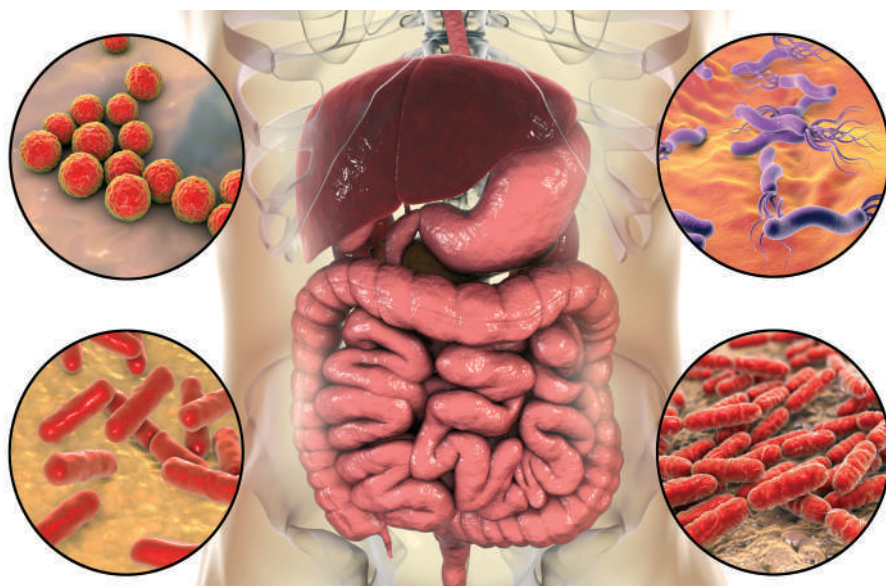
Anyira fontos az a segítség, amit az emberi szervezet a szaprofita flórától kap, hogy akár a test egy szervének is vélhetjük. Például ezek a mikroorganizmusok alakítják át a máj által a bélben kiválasztott epesavakat. Ezek másodlagos formája a flóra működésbe lépésének következtében sokkal hatékonyabban segíti a zsírok felszívódását. Ugyancsak az emésztés összefüggésében a bélflóra végzi a nem emészthető táplálékrostok erjesztését, rövid láncú zsírsavakat képezve. Ezek felszívódnak és szükségesek a vörösvértestek fejlődéséhez, fontos szerepet töltenek be az **immunfolyamatokban**.

A mikrobióta a szervezetünk számára elengedhetetlenül szükséges B-vitaminokat és K-vitamint állít elő, de ezeket képtelen szintetizálni. A bélrendszer állapota nagy mértékben függ a bélflóra működésétől, mivel a szaprofita baktériumok elősegítik a belek vérellátását, a bélbolyhok megvastagodását, a felszívódási felület kiterjedését, a nyálkaképződést, a sejtosztódást és a hámsejtek egymáshoz kötődését.

A mikrobióta jótékony hatásai nemcsak a bélrendszerre korlátozódnak, hanem a legtöbb szerv működését befolyásolják, az agyat is beleértve.

A szaprofita flóra egészségre gyakorolt pozitív hatása akkor válik nyilvánvalóvá, amikor valami zavar lép fel a működésében, és ennek a következményeit kezdik vizsgálni. A bélflóra egyensúlyának felbomlását **diszbiózisnak** nevezzük. Ez a kellemetlen jelenség a mikrobióta összetételének megváltozását jelenti, bizonyos törzsek eltűnése és mások mennyiségének csökkenése által. Ugyanakkor magában foglalja olyan baktériumok túlzott elszaporodását és megtelepedését a bélrendszerben, amelyeknek jó esetben nem ott a helyük.

A diszbiózis többféle betegségnek a velejárója: a bélrendszeri vagy egyéb jellegű gyulladásoknak, autoimmun betegségeknek, cukorbetegségnek, allergiáknak, elhízásnak, magas vérnyomásnak, érlemeszesedésnek. Ezen kiterjedt skála is azt szemlélteti,

Bélrendszerünkben számos hasznos baktérium van, amelyekben a meggondolatlan antibiotikumhasználat kárt okozhat

mennyire nagy hatással vannak a szaprofita mikroorganizmusok az egészségünk megőrzésére.

Az antibiotikumok és a bélflóra

A széles körben használt sok antibiotikum diszbiózist okozhat, mivel elpusztíthatja a bélflórát képező baktériumok egy részét. A diszbiózis leggyakoribb következménye a bélrendszeri ellenálló képesség csökkenése. Az egészséges bélflóra különböző mechanizmusok által nyújt védelmet a kórokozók szemben: tápanyagfelvétel, antibakteriális anyagok felszabadítása, fokozott nyákképzés, a gazdaszervezet immunitásának serkentése. Az antibiotikum használata után a védekező mechanizmusok sérülhetnek, így a bélben elszaporodhatnak a kórokozók.

Ennek a rendellenességnek a klinikai megnyilvánulása általában a hasmenés. Meglehetősen nehéz kezelni, mivel az ezt okozó baktériumok általában antibiotikumra rezisztens törzsek. A *Clostridium difficile* által előidézett fertőzések például az antibiotikumokkal kezelt kórházi betegek esetében alakulnak ki, különösen, akiknek gyenge az immunrendszerük. A súlyosság változó, az enyhe lefolyású betegségtől kezdve egészen az akár halálos kimenetelű vastagbélfertőzésig.

Drámai eredmények

Számos tanulmány bizonyította már, hogy az antibiotikum kezelések komoly hatással vannak az emberi mikrobióta összetételére és működésére, az ebből adódó elváltozások pedig huzamosabb ideig is fennállhatnak. Ennek értelmében a felnőttek esetében egy hét napos antibiotikum keze-

lés drámai módon csökkentette a baktériumok változatosságát, és elősegítette az antibiotikumra rezisztens törzsek megjelenését, melyek hatása a kezelést követően hat hónapig is fennállt.

Az antibiotikumok negatív hatásai a gyermekek szervezetében akár ennél több ideig is fennmaradhatnak. Ilyen értelemben az életük első évében antibiotikummal kezelt gyerekek nagyobb eséllyel lesznek asztmásak 6–7 éves koruk környékére, valamint legtöbbször nagyobb testtömeeggel rendelkeznek, mint azok, akik nem kaptak ilyen kezelést. Nyilvánvaló, hogy ezen gyerekek mikrobiótája különbözik az egészségestől, és ez okozhatja a fent említett egészségügyi gondokat.

Az ilyen adatok azonban ne bátortalanítsanak el az antibiotikumok észszerű használatától. Az antibiotikumok továbbra is értékes kezelési forrást jelentenek, és elengedhetetlenek a fertőző betegségekkel szembeni harcban.

Egyértelmű azonban, hogy nagyon felelősségteljes és körültekintő döntéshozatal szükséges a használatukkal kapcsolatban. A beteg megfelelő kezelésének beállítása érdekében szükséges alaposan ismerni az antibiotikumoknak a bélflórára kifejtett hatását.

„Jó” antibiotikumok?

Ellentmondásosnak tűnik, de olyan antibiotikumok is vannak, amelyek kimondottan hasznosak a bélflóra szempontjából. A mikrobióta egyensúlyának javító hatását eubiotikus hatásnak nevezük, és a jótékony baktériumok mennyiségének növekedése jellemzi. Ilyen eubiotikus jelleget tapasztaltak a nagy hatásszélességű *nitrofurantoin*, a bélben hatékony, nehezen felszívódó *rifaximin* és a *vancomycin* esetében.

A rifaximin általában a bélflóra egyensúlyzavara miatt fellépő hasmenés kezelésére használatos. A tanulmányok szerint ez a gyógyszer az irritábilis bélszindróma tüneteinek enyhítésére is megfelelő. Az irritábilis bélszindrómát nagy mértékben a diszbiózis okozza.

Léteznek olyan antibiotikumok is, amelyek semmilyen formában nem befolyásolják a bélflórát, sem jó, sem rossz hatást nem fejtenek ki rá. Ebbe a kategóriába tartozik a *penicillin V* és az *amoxicillin*. Az amoxicillin-klavulánsav kombináció (pl. az Amoksiklav pasztilla) pedig egyenesen eubiotikus hatású.

A diszbiózis: megelőzés és kezelés

Bizonyos módszerekkel meg lehet előzni az antibiotikumok nemkívánatos hatását. Elsősorban kerülni kell az antibiotikumok használatát, amikor nincs szükség rájuk. Antibiotikumot csak orvosi előírásra szabad használni, az adagolást és a kezelés időtartamát pedig szigorúan be kell tartani. Természetesen orvos is írhat fel antibiotikumot, amikor nem feltétlenül szükséges, de a kockázat sokkal kisebb, mint az önkezelések esetében.

Másodsorban kis hatásszélességű antibiotikumokat kellene kifejleszteni, amelyek csak bizonyos baktériumokat céloznak meg. A diszbiózis általában a nagy hatásszélességű antibiotikumok használata esetében alakul ki. Amikor lehetséges, olyan antibiotikumokat kell választani, amelyek nem pusztítják a bélflórát, illetve eubiotikus hatásúak.

Harmadsorban, amikor a diszbiózis már megjelent, bizonyos technikákkal újra lehet telepíteni a bélrendszerbe az antibiotikum által elpusztított baktériumokat. Rendelkezésünkre állnak jelen

pillanatban a probiotikumok és a székletátültetés (FMT = angolul: fecal microbiota transplantation).

Probiotikumok

A probiotikumok (az egészséges emberek bélrendszerében található baktériumokhoz hasonló „jó” mikroorganizmusokat tartalmazó gyógyszerek) alkalmazása hatékony megoldásnak tűnik. A legtanulmányozottabb fajok a *Lactobacillus*, a *Bifidobacterium* és a *Saccharomyces*. Kimutatták a probiotikumok jótékony hatását az antibiotikumszedéssel kapcsolatba hozható hasmenés esetében, ugyanakkor ezeket a gyógyszereket **megelőzőképpen** is lehet alkalmazni az antibiotikummal egy időben.

Ugyancsak hatásosnak tűntek más, szintén a diszbiózis összefüggésében fellépő panaszokkal szemben is, mint például a fertőzőes eredetű hasmenés, a *Clostridium difficile* okozta hasmenés, a hepatikus encefalopátia (máj eredetű agyi működészavar – a szerkesztő), a fekélyek, az irritábilis bélszindróma és más emésztő- és bélrendszeri megbetegedések.

Sajnálatos módon nem létezik pontos kezelési útmutató, amely bizonyos helyzetben segítené az orvosoknak kiválasztani a legmegfelelőbb probiotikumot. Ezek a gyógyszerek biztonságosak érzékeny személyeknél, gyerekeknél, időseknél is, és legtöbbször kockázat nélkül alkalmazhatóak. Az immungyenge páciensek esetében azonban mégis óvatosan bánjunk velük.

A bélrendszerünk állapota kihat az immunrendszer meg az egész szervezetünk egészségére

Egy különös, új módszer

Egy furcsább megoldás, legalábbis első hallásra, a már említett FMT, avagy FTT (Fecal Transplant Therapy). Bár igényesen átültetésnek nevezik, tulajdonképpen egészséges bélflórájú személytől származó székletanyag oldatnak a diszbiózisban szenvedő beteg bélrendszerébe juttatását jelenti. A donort nagy körültekintéssel kell kiválasztani, hogy ne legyenek sem a személyes, sem a családi kórelőzményében immunrendszeri és anyagcsere betegségek vagy daganatos megbetegedések.

Ugyanakkor alapos kivizsgálást végeznek a kórokozók esetleges jelenlétének megállapítása érdekében is. Az aprólékos előkészítés után a székletet cső, endoszkóp vagy beöntés által juttatják be a diszbiózisban szenvedő páciens bélrendszerébe. Az FMT számos diszbiózissal kapcsolatba hozható panasz esetében hatékonyan bizonyult. A legtöbb adattal a *Clostridium difficile* által okozott hasmenés esetében rendelkezünk, amelyet az esetek 87–90%-ban sikeresen gyógyítható.

Ugyanakkor gyulladásoos bélbetegségek, metabolikus szindró-

ma, elhízás és emésztési zavarok esetén is hatékonyan alkalmazzák.

Kétszer is gondold át!

Diákkoromban ismertem egy személyt, aki bár nem rendelkezett egészségügyi végzettséggel, de sok mindent tudott az antibiotikumokról. Akkor csodálat, mert úgy láttam, hogy orvosi segítség nélkül képes az egész családját hatékonyan kezelni. A fenti adatok ismeretében most aggódom az ilyen személyekért. A fegyver használata hozzáértést igényel. Még ha úgy tűnik is, hogy elegendő ismerettel rendelkezünk egy antibiotikum kezelés elkezdéséhez, gondoljuk meg kétszer. Inkább kérjük ki a szakember véleményét!

„Ahol nincs vezetés, elvész a nép; a megmaradás pedig a sok tanácsos által van.” (Példabeszédek 11:14)

Dr. Ionel Bratu

(Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2019/3 számából, a kiadók engedélyével.)

A bélflóra egészsége: prebiotikumok

Bevezető

Az emberi szervezet a mikrobák nagy számának, kb. 1015 baktériumnak a gazdateste. Az emberi emésztőrendszert nagyrészt ezen baktériumok jelenléte jellemzi, melyek gyűjtőneve a bélflóra. A bélflóra fontossága az egészség és betegség összefüggésében egyre elismertebb.

Az étrend mellett más tényezők is – úgy mint az általános egészségi állapot, az életmód és a környezet – befolyással vannak a bélflóra összetételére és változatosságára.

Fogyasszunk változatos, és minél teljesebb értékű gabonaféléket

Definíció

A **prebiotikumok** és a **probiotikumok**¹ olyan anyagok, amelyek a leggyakrabban használtak az egészséges mikrobióta² fenntartása érdekében, illetve

¹ A **prebiotikumok** az emberi szervezet számára emészthetetlen **növényi rostok**, melyek a vastagbélbe jutva erjedni kezdenek, és a jó baktériumokat táplálják. Számos élelem sajátjai, úgy mint a banán, almahéj, hagyma, hüvelyesek. A **probiotikumok** pedig olyan élő, **jóható mikroorganizmusok** – gombák vagy baktériumok – melyek természetes erjedés során keletkeznek bizonyos élelmiszerekben, mint pl. a joghurt, kefir, savanyúkáposzta. Ugyanakkor ma már étrend-kiegészítők formájában is elérhetők. A laktobacillusokról és a bifidobaktériumokról biztosan tudjuk már, hogy olyan probiotikumok, melyek pozitívan hatnak a bél- és az immunrendszerre. (Forrás: netamin.hu - Szegedi László. A szerk. megj.)

² A **bél mikrobióta** az emésztőrendszerben élő mikroorganizmusok összessége. (Forrás: Wikipédia – a szerk. megj.)

betegség esetén a felbomlott egyensúly helyreállításában. A FAO (Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezet), valamint az Egészségügyi Világszervezet

meghatározása szerint a **probiotikumok** „a szigorúan kiválasztott mikroorganizmusok élő törzsei, amelyek megfelelő mennyiségben adagolva jótékony hatást fejtenek ki a gazdatest egészségére”.

A *Probiotikumok és Prebiotikumok Nemzetközi Tudományos Társasága* szerint „a prebiotikum a mikroorganizmus-gazdatestek által szelektíven felhasznált táptalaj, mely jótékony hatással van az egészségre”. Más szavakkal, a **probiotikumok a szervezet számára hasznos baktériumok, a prebiotikumok pedig ezen baktériumok táplálékforrása**, de más, szintén a bélrendszerben élő baktériumok táptalaja is.

A prebiotikumok jelen vannak a természetes táplálékokban, de a feldolgozott élelmiszerekhez is hozzáadják ezeket, hogy általuk feljavítsák bizonyos termékek tápértékét. Ezek az anyagok megfelelő környezetet biztosítanak a probiotikumoknak, serkentik

azok növekedését, és nem tartalmaznak mikroorganizmusokat. A prebiotikumok erjedése során rövid láncú zsírsavak keletkeznek, mint az acetát, propionát és butirát. Ismert tény, hogy a rövid láncú zsírsavak védő hatással vannak a bélfal hámsejtjeire.

A prebiotikumok fajtái

A vastagbél baktériumai által kedvelt energiaforrás a butirát, melyről tudjuk, hogy serkenti a nyákképződést, a baktérium ellenes peptidok és más tényezők működését, amelyek erősítik a vastagbélben a védelmi gátat. A prebiotikus tényezők lehetnek többszörös alkoholok

(poliolok), egyszerűen összetett cukrok (oligoszacharidok) és rostok. A leggyakrabban használt prebiotikumok az egyszerűen összetett cukrok: az inulin és a frukto-oligoszacharid.

Ezek az anyagok nem emészthetők, következésképpen a vastagbél szintjén hozzáférhetőek a hidrolitikus enzimek számára, és elősegítik a jó baktériumok számának növekedését a károsak rovására. A szénhidrátok, mint a dietetikus rostok is, lehetséges prebiotikumok. A prebiotikus és a dietetikus rostokat felváltva használják olyan élelmiszeri összetevők megnevezésére, amelyek nem a gyomor-bélrendszerben emésződnek.

A két kifejezés közötti lényeges különbség, hogy a prebiotikumokat a mikroorganizmusok egy jól körülhatárolt csoportja erjeszti, a dietetikus rostokat pedig a vastagbél mikroorganizmusainak nagy része. *A prebiotikumok lehet-*

nek dietetikus rostok, azonban a dietetikus rostok nem minden esetben prebiotikumok.

A prebiotikumok tehát a növényi élelmiszerek összetevői. Nagyobb mennyiségben vannak jelen a nyers élelmiszerekben. Következésképpen, ha prebiotikumokat szeretnénk bevezetni az étrendünkbe, akkor **amennyire lehetséges, kerüljük azon ételek főzését, amelyek nyers formában is fogyaszthatóak.**

Prebiotikum források

A *spárga* 100 grammonként 2–3 gramm inulint tartalmaz és elősegíti az egészséges bélrendszeri baktériumok szaporodását. Aki nem kedveli a nyers spárgát, párolhatja gőzben vagy forrásban levő vízben 2–3 percig.

A *hagyma* inulint és oligoszacharidokat is tartalmaz, erősíti a bélflórát, és serkenti az immunrendszert.

A *póréhagyma* a hagymánál több inulint tartalmaz, és ahhoz hasonló jóteknony hatást fejt ki.

A *fokhagyma* olyan prebiotikum forrás, amely elősegíti a jó bélbaktériumok gyarapodását, és megelőzi a káros baktériumok felszaporodását.

A *banán* rostokban, ásványi anyagokban gazdag, de kis mértékben inulint is tartalmaz. Bebizonyították, hogy a banánban található prebiotikumok segítik a jó baktériumok növekedését és csökkentik a puffadást.

A zöldségek, gyümölcsök, babfélék prebiotikus hatású rostokat tartalmaznak

Az *alma* fontos pektinforrás, szintén prebiotikus hatású. A pektinek növelik a vajsav vagy butánsav mennyiségét, mely táplálja a jó bélbaktériumokat. Az alma ugyanakkor polifenolokban is gazdag. A pektinek a polifenolokkal együtt csökkentik a koleszterinszintet és a daganatos megbetegedések kialakulásának kockázatát.

A *zab* is prebiotikus hatású gabonaféle. A benne található prebiotikumok segítik az egészséges bélbaktériumok fejlődését, csökkentik a koleszterinszintet, megfelelő paraméterek között tartják a vércukorszintet, és csökkentik a rákos megbetegedések kialakulásának kockázatát. A zab ugyanakkor kiváló antioxidáns forrás, és fenolsav tartalma miatt gyulladáscsökkentő hatású.

A *lenmag* szintén kitűnő prebiotikum forrás. A lenmagban található rostok elősegítik az egészséges bélbaktériumok fejlődését, növelik a bélmozgást, csökkentik a zsírok felszívódását.

A *búzakorpa* xilooligoszacharidokat tartalmaz, melyek serkenti a jó baktériumok fejlődését, és csökkentik olyan emésztési panaszok kialakulását, mint a puffadásérzés, a görcsök és a különböző hasi fájdalmak.

További, prebiotikum tartalmú élelmiszerek: a cukorrépa, méz, lencse, borsó, csicseriborsó, édesburgonya, káposzta, retek, karalábé, szója, a teljes értékű gabo-

Ma már számos, jó hatású probiotikum-készítmény kapható, melyeknek antibiotikus kezeléseinket feltétlenül kísérnünk kell

Az *árpa* kiváló prebiotikus rostforrás, mely elősegíti az egészséges baktériumok szaporodását a bélben. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy csökkenti a koleszterin- és vércukorszintet.

nafélék, mogyoró, dió, mandula, pisztácia.

Hatásmechanizmus: hogyan segítenek a prebiotikumok?

A prebiotikumok közvetett módon szállítják a bélflórát éltező tápanyagokat, segítve ezzel a szervezetre jótékony hatású baktériumok kifejlődését és a bélrendszer egészségének fenntartását. Másrészt a prebiotikumok közvetlenül is felelősek bizonyos mechanizmusokért, mint például: többféle patogén baktériumot gátolnak, csökkentik a rák keletkezésének kockázatát, csökkentik a koleszterinszintet és a szív-érrendszeri betegségek kialakulásának rizikóját, megelőzik az elhízást és a székrekedést, elősegítik az ásványi anyagok felszívódását és kiegyensúlyozzák a zsír anyagcserét.

A prebiotikumok lehetséges szerepe:

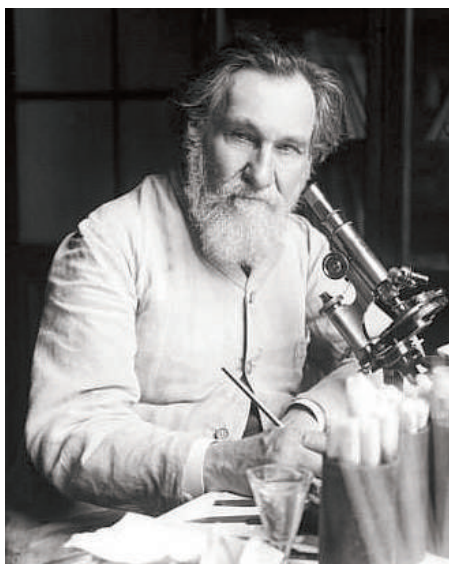
- Modulálják az immunrendszert: befolyásolják a bélrendszerhez kapcsolódó nyirokszövetek immunválasztát, elősegítik a gyulladáscsökkentő citokinek termelődését, növelik a természetes ölüsejtek tevékenységét és a perifériás vérkeringésben az antitest termelést.
- Elősegítik a bélrendszer egészséges állapotának megőrzését és fenntartását a lactobacilluskok és a bifidobaktériumok serkentése által.
- Csökkentik a gyulladást okozó folyamatokat és a gyulladást okozó bélbetegségekhez kapcsolódó tüneteket.
- Szerepet játszanak a vastagbélrák kialakulásának megelőzésében.
- Elősegítik a kalcium és a magnézium felszívódását és hasznosulását a szervezetben.
- Növelik a ferulasav koncentrációját a vérplazmában, mely-

A tej természetes erjedése során keletkező aludttej vagy joghurt természetes probiotikumokban, pl. Laktobacillusban gazdag

- nek következtében csökken a szív- és érrendszeri megbetegedések kockázata, valamint a vércukor- és a vérzsír szint.
- Teltségérzetet nyújtanak, hozzájárulva így a súlycsökkenéshez.

- Patogén ellenes hatásúak: gátolják a patogén tényezőket, növelik a rövid láncú zsírsavak – az acetát, a propionát és a butirát – mennyiségét, gátolják a fekélyes vastagbélgyulladás súlyosbodását, csökkentik a fertőzések vagy gyógyszeres kezelések, különösen az antibiotikum terápia miatt kialakuló hasmenés gyakoriságát és időtartamát.

Ilya Mechnikov (1845-1916) Nobel-díjas orosz zoológus, az immunológia úttörője. A párizsi Pasteur Intézet professzoraként, a korábbi, bolgár és orosz paraszton végzett megfigyelései alapján a bél és a szervezet egészsége számára rendszeres aludttej fogyasztást javasolt

Gyakorlati tanácsok

Ha több prebiotikumot szeretnénk fogyasztani:

- ❖ Kezdjük a napot egy tál teljes értékű gabonatermékkel³ amelyhez adjunk hozzá diót, lenmagot és egy banánt.
- ❖ Fogyasszunk inkább teljes kiőrlésű, mint fehér lisztből készült kenyeret.
- ❖ A főtt ételek mellett fogyasztunk nyers zöldség-salátákat.
- ❖ Az édességeket helyettesítsük gyümölcsökkel, magvakkal,

³ (Pl. müzli, gabonapelyhekkel, zabkásával, durvára őrölt és megfőtt búzával, s mindezt tejjel, szójatejjel, vagy gyümölcslével – a szerk. megj.)

- diófélékkel, mandulával, pisztáciával.
- ❖ Olvassuk el figyelmesen a feldolgozott élelmiszerek címkéjét, és válasszuk a több prebiotikus rostot tartalmazó változatokat.
 - ❖ Fogyasszunk minél gyakrabban prebiotikumot tartalmazó növényi élelmiszereket.
 - ❖ Fogyasszunk elegendő mennyiségű folyadékot (vizet).

Következtetés

Az élelmiszerekben található prebiotikumok fenntartják a bélrendszer egészségét, elősegítik a jótékony hatású baktériumok ki fejlődését, segítenek különböző emésztési zavarok enyhítésében, serkentik az immunrendszert, segítik bizonyos betegségek megelőzését.

Hálásak vagyunk Istennek, hogy már a kezdetektől rendelkezésünkre bocsátotta azokat az

élelmiszereket, amelyek fenntartják és javítják az egészségünket, biztosítják számunkra a hosszú életet, és hozzájárulnak a betegségek gyógyításához.

Dr. Elida Săndulache,
dietetikus

(Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2019/3 számából, a kiadók engedélyével.)

Környezetszennyezés és egészség

A széndioxid-kibocsátás negatív hatása az élelmiszerek tápértékére

Az újabb kutatások igazolták, hogy a globális felmelegedés miatt az alapélelmiszerek, mint amilyen a búza vagy a rizs, egyre kisebb mennyiségben tartalmazzák a fő tápanyagokat. Ebből a tényből kiindulva a szakemberek arra figyelmeztetnek, hogy ha az üvegházhatást előidéző gázok kibocsátása nem fog csökkenni, a világ népességének nagy részét a táplálkozási hiányosságok, a gyermekkori halandóság növekedése és az idő előtti elhalálozás veszélye fenyegeti. Samuel Myers professzor idén augusztusban azt nyilatkozta a Washington Post-nak, hogy az ehető növények cinket, vasat, fehérjéket és kulcsfontosságú vitaminokat veszítenek, és a jelenség messze túlmutat a humán élelmezésen, hiszen a bioszférában minden állat közvetlenül vagy közvetett módon a növényekből jut tápanyagokhoz.

Nemrég készült tanulmányok rávilágítottak, hogy a

2050-re jelzett széndioxid-szint mellett a termesztett rizs 17–30%-kal kevesebb B-vitamint fog tartalmazni. Az adatok alapján ez a tendencia több tízmillió embernél jelenthet új veszélyt a főbb B-vitaminok hiányára vonatkozóan, a tiamint, a riboflavint és a folátot is beleértve.

Az élelmezés iránti körültekintő figyelem és a legjobb megoldások érdekében történő folyamatos tájékozódás minden felelősségteljes ember életének részét kellene képezze.

Az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és Hulladékszállítási Nyilvántartás

Az Európai Unióban 2006-ban alakult meg a címben említett

A modern ipar szennyező kihatásai az egész földi életet veszélybe sodorták

Számos növényvédő szer van, mely az egészségünket károsítja

E-PRTR nyilvántartás, 2009 októberében pedig érvénybe lépett a protokoll a ratifikációt elfogadó országokban. Gyakorlatilag egy olyan – bárki által interneten követhető – elektronikus adatbázisról van szó, amely éves adatösszesítést tartalmaz a levegőbe, a vízbe és a talajba kerülő szennyeződés mértékéről, illetve arról, hogy mennyi szennyező anyagot közvetítenek a felhasznált vizek és az ipari létesítmények. A nyilvántartásból megtudhatjuk, hogy bárhol az Európai Unió területén milyen a környezetszennyezés szintje, a kibocsátás mértéke és melyek a legelterjedtebb szennyező tényezők.

A Nyilvántartás Szabályzatának 12. pontja szerint bárkinek lehetősége van adott időhatáron belül az európai adatközvetítő fejlesztésével vagy megváltoztatásával kapcsolatos megjegyzést, információt, elemzést vagy véleményt beküldeni. Az internetes program segítségével a felhasználók egyéni elemzést végez-

hetnek a lakóterületükről, vagy bizonyos tevékenységek által adatokat gyűjthetnek a helyi környezetszennyező tényezőkről.

A lakott települések és a környezetet mérgező növényvédő szerek

A növényvédő szerekkel való érintkezés vitatott kérdése 2019-ben számtalan alkalommal előke-rült, miután márciusban az Amerikai Egyesült Államokban egy tanulmány eredményei kapcsán a klórpifosz nevű hatóanyagot betiltották Kaliforniában. Rövid időn belül a föderális határozat kimondta, hogy a Környezetvédelmi Ügynökségnek döntenie kell egy országos szintű tilalom ügyében július közepéig. A kutatók többféle növényvédő szer hatásait vizsgálták, figyelembe véve a tanulmányban szereplő lakások 2, illetve 2,5 km-es körzetében alkalmazott mennyiséget.

Az eredmények azt mutatták, hogy az **autizmus** spektrumra jellemző zavarok kockázata megnövekedett azoknál a gyerekeknél, akik a születés előtti időszakban érintkeztek a növényvédő szerekkel azáltal, hogy az anya lakhelye körüli 2000 méteren belüli térségben növényvédő szereket használtak. Összehasonlították azokkal, akik ugyanabban a mezőgazdasági régióban éltek, de nem érte őket ilyen hatás. Az adatok azt a feltevést igazolják, amely szerint a születés előtti és a csecsemőkorban történő

érintkezés növeli az autizmusra jellemző zavarok kockázatát; a gyermekkori kontaktus pedig korlátozott intelligenciához vezethet, ami a mindennapi normális élethez szükséges készségek visszamaradását is eredményezi.

Más szavakkal, az **agykárosodás** kockázatát növeli, ha az anya ki volt téve a növényvédő szerek hatásának, amelyeket a lakóhelyéhez közeli termőföldeken használtak. Joseph Allen, a Harvardi Közegészségügyi Iskola igazgatója a Washington Post-nak azt nyilatkozta, hogy ez az anyag csökkent intelligencia koefficienssel, memóriazavarokkal és lassult pszichomotoros fejlődéssel is társul, az ezt igazoló tudományos bizonyítékok állítása szerint sokkolóak és teljesen egyértelműek.

Ezt a terméket – amelyet az Európai Unió 2006-ban fogadott el – mára már betiltották Dániában, Finnországban, Németországban, Írországban, Lettországban, Szlovéniában és Svédországban, míg korlátozása vagy betiltása éppen

folyamatban van Nagy-Britanniában, Svájcban, Norvégiában és Izlandon. Ezzel együtt a klórpírifosz termékről szóló tudományos vita Európában a szakértők szűk körén kívül kevésbé ismert, a növényvédőszer elfogadásának vagy betiltásának a folyamatát pedig igen nehéz nyomon követni. **Az Európai Unió belül** szabadkereskedelem van, a piacelemzők pedig **a következő öt évben a klórpíri-**

fosz eladását tekintve jelentős növekedést jósolnak.

Másrészt, Philippe Grandjean, a Harvard professzora megfigyelte, hogy a **klórpírifosz a legkisebb mérhető mennyiségben is** agyi károsodást idézhet elő. Éppen ezért – a magas szintű döntéshozóktól függetlenül és a magunk érdekében – érdemes alaposan átgondolni ennek a szakteknének a véleményét:

„Nem tudunk meghatározni a fogyasztás szempontjából biztonságos minimális mennyiséget, ezért javasoljuk ennek a szernek a teljes kizárását az élelmiszereinkből.”

Dr. Prelicz Krisztián-Reinhard,
Hátszeg (Hunyad megye)

(Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2019/6 számából, a kiadók engedélyével.)

Kedves Olvasók!

Az *Élet + Egészség* című, és a Mezőmésesi Életmódközpont (Maros megye) gondozásában kéthavonta megjelenő folyóirat a legújabb, testi-lelki egészségünk szempontjából rendkívül fontos cikkeket, információkat tartalmazza. Ha elő szeretnének fizetni rá, akkor kérjük, jelezzék ezt a következő telefonszámon: **0745 513 229**, Pásztor Gyöngyi (Kolozsvár). Az egy évre szóló előfizetés ára jelenleg 45 lej. Köszönjük!

A boldog otthon (3. rész)

Mottó: „Ímé, az Úrnak öröksége a fiak, az anyaméh gyümölcse: jutalom.” (Zsolt 127,3)

Bevezető

„Isten teremtett világának csodái közül semmi sem múlja felül az új élet fogantatásában rejlő csodálatos lehetőségeket. Isten saját képére teremtette az embereket, és nekik adta az új élet létrehozásának ésszel fel nem fogható képességét. Férj és feleség szerelme eredményeként két – önmagában nem teljes – sejt egyesül, hogy belőlük egy új, egyedi sze-

mélyiség fogadjon.” – ezekkel a sorokkal kezd a gyerekevelésről szóló egyik könyvét Sally Hohnberger.¹

Cikksorozatunk első részében² szót ejtettünk arról, hogy bár so-

¹ *Szülőként élni és nevelni a csecsemőt és kisgyermeket a Szentlélek által.* Budapest, 2010, Arany Forrás Kiadó.

² A múltkori lapszámban e sorozat második részét tévesen elsőnek írtuk (szerk. megj.).

kan álmodnak nagycsaládról, ez mégsem valósul meg az első gyerek „okozta” kudarcélmény miatt. De honnan is fakad az anya, az apa, vagy mindkét szülő ezen érzése? Ahhoz, hogy a fenti kérdésre valamelyest választ találjunk, részletesebben bele kell ásnunk magunkat a férj és feleség közötti kapcsolatba is.

Két világszemlélet

Világunkban – nagyvonalakban véve – kétféle szemlélet érvényesül: a *kreacionista*, illetőleg a *humanista* nézőpont. A kreacionista nézet szerint létezik egy forrás, egy kezdet, egy Alkotó, aki *céllal* hozta létre földünket és

A boldog otthon az, ahol mindenki a másik testi-lelki javát tartja szem előtt

a benne élő embereket mint „intézőket” helyezte el azon. Semmi sem létezik önmagáért, minden azért van, él, hogy valami, valaki másnak jó legyen. Az almafa például nem magának terem gyümölcsöt, és a virágok sem maguknak termelik a nektárt; így az ember sem önnön vágyaink kielégítésért él.

A humanista elképzelés szerint világunk emberközpontú, és **ha** volt is teremtés, **minden kizárólag az emberért lett**, és a cél önmaga. Ezen elképzelés szerint a férfi és a nő azért keresik egymást társaságát, hogy a másik fél a **saját** boldogságukat kielégítse – erről beszéltünk az előző részben –, és a gyerek is a családot hivatott kiteljesíteni. A családokban fellelhető legtöbb probléma pontosan abból fakad, hogy nem értjük, mi a saját *célunk* és *szerepünk* ebben az egész szituációban.

Nyilvánvaló, hogy ezen havi-lap keretein belül a kreacionista álláspontot képviseljük. Amikor Isten megteremtette az embert, először férfit teremtett, és rábízta a földet, hogy gondot viseljen arról. Nem rabszolgaként – hanem intézőként. Ezután hangzik el a „nem jó az embernek egyedül” gondolata, és Ádám-ból formálja meg az Úr a nőt, Évát. Mik tehát az eredeti feladatok? Igen, sokan szokták ezt (Bibliát jól ismerők is) kifordítani, és hangoztatják: a férfi a teremtés csúcsa, a nő „csak” második... Ismerjük jól ezt a felfogást.

A másik véglet az, amikor a feminizmus jegyében mindenki egyenlő, és ugyanazok a célok és feladatok illetik meg. De hadd ismerjük fel a kettő között azt az utat, amelyet Isten lefektetett. Nincs alsóbbrendű vagy felsőbbrendű feladatkör!

A férfi teremtésének célja a föld és a rajta levők gondozása, ápolása, az isteni szeretet átadása. A nő segítőtársként lett megalkotva: napsugárként, aki támogatja, bátorítja a férfit.

A felelősség tehát a családért is – visszatérve a cikk témájára – a férfi vállán van, bár a társadalom azt sugallja belénk, hogy két személy osztozik rajta. Milyen csodálatos felismerés ez! A feleségnek, anyáknak tehát nem kell hatalmas terheket hordozniuk – pusztán segíteniük a férjüket, akiknek a maga során a tervezésben a fő motivációja az, hogy a feleségének is a lehető legkellemesebb legyen az élet.

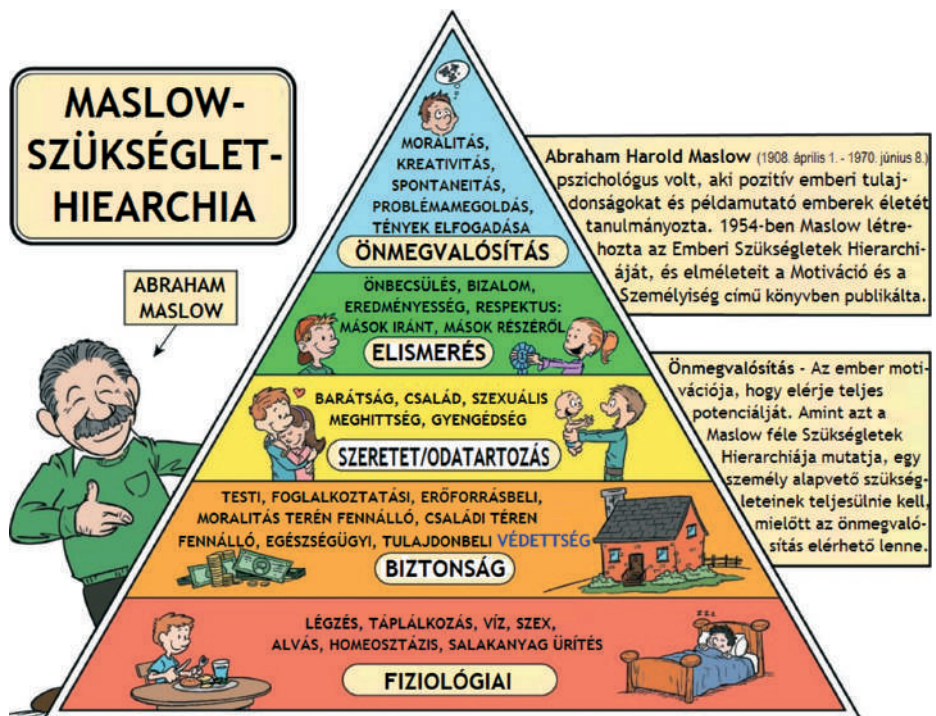
A szeretet valódi forrása

Ami az emberi szükségleteket illeti, kétféle létezik: fizikai és lelki. A fizikai szükségleteink be-

töltéséért is mi magunk vagyunk felelősek (táplálkozunk, innunk, pihennünk, időjárásnak megfelelően öltözködnünk, napfényre ki-mennünk, lélegeznünk stb. mind magunknak kell, nem teheti más helyettünk), ugyanakkor a lelki szükségleteink is ugyanolyan fontossággal bírnak: szeretet nélkül nem tudunk működni.

Isten eredeti terve szerint úgy a feleség, mint a férj egy „üres vezető”, aminek a forrása (ha úgy döntünk) maga Isten.

Tőle, Istentől származik csupán a szeretet, amivel a vezetőkeinket feltöltjük, és ezt adhatjuk tovább a többi embernek: a házastársunknak, a gyerekeinknek, a barátainknak stb. Ha azonban a forrást megváltoztatjuk (és a férj a feleségből, a feleségé a férjből akar „táplálkozni” lelkileg), akkor bizony instabillá válik a csatorna,

A Maslow szükséglet-hierarchia ábrája sokunk számára ismerős lehet, én úgy gondolom azonban, sokkal egyszerűbb az ábra: fizikai (oxigén, víz, élelem, pihenés, megfelelő testhőmérséklet, napfény) és lelki szükségleteink (biztonságérzet, harmónia, elismerés, igazságérzet, szabadság – együttesen szeretni és szeretve lenni) vannak.

Gyerekeinket kiskortól kezdve szoktassuk egymás elfogadására, az egymásról való gondoskodásra – azaz egymás szeretetére

gyakran kerül bele „rossz” táplálék: el nem fogadás, harag, nehezítés, negatív hangulat stb.

Miért bizonytalanodik el tehát sok szülő az első gyerek érkezésekor? Mert a forrás nem megfelelő, illetőleg a saját céljukkal, szerepükkel sincsenek teljesen tisztában. A férjtől, feleségtől, gyerektől várják a szeretetet, az elfogadást, az elismerést, az igazságosságot, aki viszont szintén csak ember, és néha elbotlik. Nem lehet valami instabil a forrásunk! Nagyon gyakran ismerem fel magamban, hogy azért vagyok ingerlékenyebb, mert úgy érzem, a férjem nem értékelt eléggé – holtott ezt sosem mondja, csak egyszerűen talán neki is rossz olyankor a forrása, munkahely és egyéb gondok nyomják a vállát. Nekem tehát segítőtársként ezekben támogatnom kellene őt, nem pedig ellenem irányuló tettként értelmezni, és elvárásokat támasztani velem szemben.

Ugyanez a séma rajzolódik ki akkor is, amikor hajnalban fölkelek főzni, elvégezni a ház körüli

munkákat, robotolni naphosszat, esetleg munkába is berobogni, ebédkor pedig a gyerekek fanyalognak taszigálják az eléjük tett (szerintem finomabbnál-finomabb!) falatokat. De miért is dühöngök ilyenkor? Vajon azért, mert nem kerül megfelelő tápanyag a szervezetükbe? Nyilván hogy nem..., hanem a befektetett időt sajnálom (de persze a gyerektől elvárom az önzetlen, mosollyal végzett, elismerést nem váró munkát...).

Ugyanígy, ha egy háromhónapos kisgyerek egyetlen éjszaka sem alszik, és nappal is folyamatosan sír, a szülő nyilvánvalóan kimerül, és nehezebben értékeli tisztánlátással a helyzetet. Vegyük észre, hogy ebben az esetben sem igazán a gyereket sajnáljuk, hanem inkább magunkat – önmagunkat, akik ezt kénytelenek vagyunk elszenvedni. Kérdés azonban, hogy ezt a *következőt* (hogy a baba nyugtalan) mi váltotta ki? És az sem biztos, hogy akár az ötvenedik orvosi vizsgálat is meg fogja adni rá a választ...

Tapasztalatom

Amikor a második gyerekünk megszületett, akkor szembesültem vele, hogy nem tudok minden helyzetet megoldani. Meg akartam felelni tökéletesen mint kétgyerekes anya, mint feleség, az újszülött babánk viszont rengeteget sírt, mi pedig nem találtuk a megoldást. A sokadik (kb. 8-9 hónapos koráig tartó) szakértői próbálkozás után úgy döntöttünk, Istenre fogjuk bízni, hiszen az Ő gyermeke..., és lám, egész hamar elkezdett megoldódni a probléma már csak attól, hogy elfogadtuk: ez nem a mi terhünk.

S most íme egy ide találó, nagyon szép idézet:

„Krisztus olyan nagyra értékelté gyermekeidet, hogy életét adta értük. Úgy bánjatok velük, mint vérén megvásárolt tulajdonával! Neveljétek őket türelemmel és határozottan! (...) Az élet útját még a gyermekek számára is egyengette. Megkívánja a szülőktől, hogy az Ő nevében vezessék őket a keskeny ösvényen.”³

Mindamellet, hogy kénytelenek vagyunk ezen a bűnnel szennyezett földön élni és gyermekeinket nevelni, a létük fő célja nem az, hogy orvos, tanár, takarító vagy virágkötő lesz-e belőlük. A Biblia számtalan próféciája beteljesedett már, és valóban a végső időket éljük. A kérdés, hogy mi magunk és a gyermekeink melyik csoportban állunk majd, amikor az Úr Jézus ismét eljön? Amikor tehát gyereket nevelünk, az elsődleges cél, hogy – bár a jelenlegi állapotokhoz mérten élve – fel tudjanak készülni erre az alkalomra.

³ Ellen Gould White: *A boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó. 237. és 239. o.

Valójában miért is akarom, hogy gyerekem jó legyen?

Mit szeretne minden szülő, amikor gyerek születik? Hogy engedelmes legyen, hogy örömmel legyen vele együtt lenni, hogy mindegyikkel szemben tisztelettel viselkedjen, hogy vigyázzon a ház berendezésére stb, stb, stb... Ezek mind hasznos dolgok talán, DE... a fentiek fényében ezek, ismerjük be, mind-mind csak elvárások.

Miért is akarom, hogy engedelmes legyen? Azért, mert az én életem is könnyebb lenne, ha „megnyomok egy gombot” a gyereken (mintha robot lenne):

– Moss fogat! – és ő rohanna megtenni.

Miért szeretném, hogy örömmel legyen vele együtt lenni? Mert mindenki – én is – szívesebben tartózkodom olyanok társaságában, akik azt teszik, mondják, ami *nekem* is kellemes. Erre az Úr Jézus a következőket mondta:

„Mert ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, micsoda jutalmát veszitek?” (Máté 5:46)

Miért akarom, hogy a gyerekeim tisztelettel legyen másokkal szemben? Azért, hogy ne hozzon szégyen *rám*, hogy ne gondoljanak mások *rólam*, az én szülőségemről rosszat. (Ismerjük a mondást: **a más gyereket mindenki jobban tudja nevelni...**) Miért kell vigyáznia a ház-

ban található dolgokra? Azért, mert azokért mind én adtam ki pénzt.

Amikor valaki elcsügged az első gyerek „okoza” gondok miatt, és úgy érzi, ehhez ő nem elég, ez abból a helytelen elképzelésből ered, miszerint a gyerekek be kell töltenie a szülő elvárásait – és ismerjük be, nagyon gyakran nem teljesülnek ezek.

Tanuljuk hát meg családunk tagjait feltétel nélkül szeretni, magunkat is, a gyerekünket is naponta átadva Isten kezébe!

(Folytatjuk)

Orbán Hajnalka,

pedagógus,
Egrestő (Maros megye)

Gyermekoldal

A táplálkozás (Dániel 1. fejezet)

„Mondta Isten: Néktek adok minden maghozó növényt az egész föld színén, és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van. Az legyen néktek eledelül.” (1 Mózes 1:29)

Nagyon régen, amikor még nagy királyok uralkodtak, volt egy ország, amelyet Júdának hívtak. Itt élt négy ifjú: Dániel, Ananiás, Misáel és Azariás. Nagyon jó barátok voltak, szerették, segítettek egymást. Együtt olvasták a Szentírásból Isten törvényeit és akaratát. Megértették, hogy az Úr teremtette az embereket, és nagyon szereti őket. Ezért szabályokat is adott nekik, hogy megőrizték egészségüket, ne legyenek betegek. A négy jó barát elolvasta, mit mondott Isten kezdetben az embernek:

„Néktek adok minden maghozó növényt az egész föld színén, és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van, az legyen néktek eledelül.” (1 Mózes 1:29)

Dánielék úgy is éltek, ahogy a Bibliából megtanulták. Legkedvesebb ételeik a gyümölcsök, a gabonából készült ételek és a zöldségek voltak. Ebben az időben volt egy hatalmas birodalom, amelyet Babilóniának hívtak. Ennek az országnak a királya megtámadta katonáival Júdát, ahon-

nan sok rabot és kincset vitt haza országába. A rabok között volt a négy jóbarát is.

Dánielt és társait a királyi palotába vitték. Látták rajtuk, hogy szépek, erősek és okosak. Azért kerültek a királyi udvarába, hogy megtanítsák nekik a Babilónia nyelvét (beszédét), írását és minden tudományát.

Babilóniában azonban nem ismerték az emberek a jó Istent és az Ő törvényeit. Ezért olyan különböző állatokat meg ételeket ettek, és olyan italokat ittak, amelyek könnyen betegségeket okozhattak. Királyuk nagyon szigorú volt, és parancsának mindenkinek engedelmeskednie kellett. Amikor Dánielék beköltöztek a palotába, az udvarmester ezt mondta nekik:

– Az a királyi parancs, hogy minden nap az ő ételéből egyetek, és borából igyatok!

Mit tegyen most a négy fiatal? Engedjen a király parancsának? Egyenek azokból az ételekből és igyanak azokból az italokból? Tudták, hogy a király ezzel a legjobbat kívánta számukra, és megsértenék visszautasításukkal. De azzal is tisztában voltak, hogy ezeket fogyasztva gyengék és betegek lesznek. Megszegjék-e Isten törvényét? Mi lesz velük, ha a király megharagszik rájuk? Kinek engedelmeskedjenek inkább? A szigorú uralkodónak, vagy a szerető, jószágos Istennek?

Végül elhatározták, hogy Istenhez lesznek inkább hűek, és nem esznek olyat, amit nem Isten rendelt és ami megbetegítheti őket. Így szóltak hát az udvarmesterhez:

– Nem szeretnénk megbetegedni, elveszíteni az erőnket! Kérünk téged, hogy ne a király ételéből adj nekünk ennünk!

Erre ő így szólt:

– Szívesen adnék néktek más ételt, de félek attól, hogy sápad-

tabb lesz az arcotok, és kevesebb lesz az erőtök. Ha a király rájön, hogy nem az ő ételét ettétek, nagyon megharagszik!

Ekkor Dániel így szólt:

– Tegyük próbát. Tíz napig csak zöldségféléket adj nekünk enni, és vizet adj inni. Ezután nézz meg minket, és hasonlíts össze azokkal a társainkkal, akik a király ételét ették!

Az udvarmester beleegyezett. Amikor eltelt a tíz nap, összegyűltek az ifjak. És lám! A négy jóbarát arca egészségesebb, és egész testük sokkal erősebb volt, mint a többieké, akik a király ételét ették. Sőt, még tanulni is jobban tudtak, mivel nem itták a részegítő bort, mint társaik. Ezután az udvarmester megengedte nekik, hogy zöldség, gyümölcs, gabonaféle és víz legyen a fő ételük és italuk.

Három év telt el így, és sokat tanultak. Ezután a király előtt tettek vizsgát. És képzeljétek: ő minden kérdésben tízszer okosabbnak találta őket – nem csak társaiknál, hanem Babilónia minden tudósánál is! A király ezért megszerette, megbecsülte őket, és fontos tisztségekbe helyezte őket.

Kérdés:

– Mi mit tehetnénk azért, hogy nap mint nap Isten különleges áldásaiban részesüljünk? Beszélj meg e kérdést a szüleiddel is!

Készítsünk vakációs szakácskönyvet!

Készítsünk elő négy rajzlapot! A tetejükre írjuk föl: **gyümölcsök, gabonafélék, zöldségek, olajos magvak**. Szükségünk van még színes papírra, ollóra, ragasztóra.

1. Gyümölcsök oldala: Rajzolj egy kosarat, és tegyél bele ra-

gasztással színes papírból kivágott gyümölcsöket!

2. Gabonafélék oldala: Rajzolj le néhány gabonakalászt, vagy ragassz be búzaszemeket az előre megrajzolt zsákba!

3. Zöldségek oldala: Rajzolj egy tálat, és ragassz bele színes papírból kivágott zöldségeket!

d. Olajos magok oldala: Rajzolj kis tányérokat, és ragassz bele apró magvakat (ami túl nagy, azt rajzold le).

Ha végeztél, a lapok bal szélét ragasztózd be, és illeszd egymásra így a papírokat! Várd meg, míg megszáradnak! Úgy is elkészítheted, hogy a bal oldalán két lyukat fúrsz, szalagot fűzöl bele és összekötöd. (Kiegészítheted saját rajzokkal, **receptekkel** is!) Már kézen is van a szakácskönyv.

Kihívás!

Nézz körül azon a helyen, ahol te laksz és figyeld meg, hogy milyen **zöldséget vagy gyümölcsöt** tudnál enni csokoládé vagy cukorka helyett. Próbálg, legalább **3 napig**, cukorka, sütemény és csokoládéfélék helyett egészséges ételeket fogyasztani. Ha számodra fontos, hogy egészséges fogaid legyenek és erős legyen a tested, akkor próbáld meg ezt a kihívást **10 napra** növelni.

Mivel vakáció van, legyen a bankanclistádon egy olyan ital elkészítése, ami tartalmaz C-vitamint, magnéziumot, és B1-vitamint.

Egészségital-összetevők:

(két, 2,5 dl-es adaghoz):

- 4 evőkanál zabpehely.
- 1 darab alma: (18,2 dkg) felkockázva. Ha bioalma, akkor nem szükséges meghámozni.
- 1 csésze eper (14,4 dkg)
- fél kávéskanál őrölt fahéj (1,3 g)
- ¾ pohár víz (1,875 dl)

Elkészítése:

- Öröljük le a zabpelyhet kávédarálón, majd turmixoljuk össze a vízzel (fehér színű folyadékot kapunk).
- Ezután a megmaradt hozzávalókat turmixoljuk tovább, míg krémes állagú nem lesz.
- Passzírozzuk át egy fémszűrőn.

Írta és rajzolta:

Pap Emília, óvónő,
és **Somogyi Abigél**, tanítónő,
Kraszna (Szilágy megye)

A keresztség

„A történelem az élet tanítómestere” – mondták már az ókori latinok is. Ezt azóta is sokan vallják. A történelem ismerete abban is segít, hogy helyesen értsük azo-

kat a szimbólumokat és fogalmakat, amelyek nagy múlttal rendelkeznek. A történelem ismeretére mindenkinek szüksége van, ezért vesszük most szemügyre a ke-

reszténység egyik legfontosabb fogalmát és szimbólumát, a keresztséget.

Jézus búcsúszavai között ezt olvassuk:

„Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog; aki pedig nem hisz, elkárhozik.” (Márk 16:16)

Krisztus megkeresztelése. Perugino és Pinturichio festménye, Sixtus-kápolna, Vatikán

Jézus keresztsége. Julius Schnorr von Carolsfeld Biblia-illusztrációja

Tehát, az Úr szerint a hitnek meg kell előznie a keresztség aktusát.

A Szentírásból megtudhatjuk, hogy az Úr Jézus is megkeresztelkedett a Jordán nevű folyóban:

„Akkor eljőve Jézus Galileából a Jordán mellé Jánoshoz, hogy megkeresztelkedjék őáltala. (...) És Jézus megkeresztelkedvén, azonnal kijöve a vízből...” (Máté 3:13,16)

Ezt a szent eseményt több híres festő is próbálta ábrázolni. A legismertebb alkotások egyike a római Sixtus-kápolnában található „Krisztus megkeresztelése”. A freskót Pietro Perugino és Bernardino Pinturicchio alkotta 1481 és 1482 között. A festményt szemlélve azonban az derül ki, hogy a híres festő és tanítványa nemigen ismerték a Szentírás keresztségről szóló tanítását. Ugyanis a „keresztség” szó görög eredetije a „baptein” vagy „baptizein” ige. Jelentése „bemártani” vagy „bemeríteni”, pontosabban körülírva „valamit teljesen víz alá

meríteni úgy, hogy a víz összezáródjon felette.”

Tehát, a Márk 16:16 szó szerinti magyar fordítása így hangzana: „Aki hisz, és alámerítkezik, üdvözüln...”

Ezért kellett az Úrnak is bemennie a Jordán folyóba, hogy ott Keresztelő János alámeríthesse. Ha elég lett volna csak egy pohárból leönteni, nem kellett volna sem neki, sem a tömegeknek a Jordánhoz lemmenniük a keresztség érdekében.

A latin nyelv a görögből vette át ezt a szót, és alakította ki belőle a keresztség fogalmát, így lett latinul „baptismus” vagy „baptisma”. A keresztség tehát magyarul teljes vízbe merülést jelent, ezzel szemben a freskón azt látjuk, hogy Keresztelő János egy edényből önt vizet az Úr Jézus fejére. Mindebből arra lehet követ-

¹ Román nyelvben is innen ered a *botez*, vagy angolban a *baptism* szó. Franciául: *baptême*, olaszul: *battesimo*, spanyolul: *bautismo*, stb.

kezdetni, hogy a XV. században a nyugati kereszténységben a bibliai alámerítéses keresztséget már elfeledték, helyette annak új formáját, a csecsemők vízzel való leöntését gyakorolták.

Úgyszintén helytelenül ábrázolja Krisztus keresztségét a neves német alkotó, Julius Schnorr von Carolsfeld (1794–1872) is. Az 1850 és 1860 között készült fametszeten láthatjuk, hogy Németországban szintén a keresztség téves ábrázolása volt elterjedve. Valószínűleg annak érdekében, hogy e változtatás ne legyen annyira feltűnő, a festők szinte minden ilyen képen igyekeztek a Jordán folyót csekély pataként ábrázolni.

Lehetne még sok híres festő alkotását elemezni, de már így is világos, hogy a magukat keresztényeknek vallók körében valamiképpen megszűnt a valódi keresztség gyakorlása. De vajon hogyan jutottunk ide, hogy a teljes, vízbe való bemerítés helyett ma is sok keresztény egyházban csecsemőket öntenek le egy pohárból, vagy hintenek meg néhány csepp vízzel?

Ha visszalapozunk a múltba, akkor láthatóvá válik, hogy a keresztség ősi formája a *felölttkeresztség* volt. Az egyház első öt évszázadában is ez volt az általános. Az első három évszázadból számos adat áll rendelkezésre arról, hogy a keresztelendőket hosszasan készítették a keresztség felvételére. Tertullianusz (160–220) karthágói egyházatya írásaiban találkozunk először gyermekkeresztséggel, de úgy, hogy ő elítéli azt.

Több korai egyházi irat egyértelműen bizonyosságot tesz arról, hogy csak hitre jutott embereket kereszteltek meg az első időkben.

Jusztinusz Mártír (103-165) az ún. 1. Apológiájában a 61. fejezetben ír a bibliai keresztségről, tehát az ő korában még élt az eredeti tanítás. Szavai szerint csak azokat engedték megkeresztelkedni, „akik meggyőződtek a keresztyén tanítás igazáról és megígérik, hogy ennek megfelelően élnek”. (Kürt Aland: „Die Sauglingstaufer...” 29–30. o.)

A Római levél hatodik fejezetében Pál apostol a keresztséget úgy mutatja be, mint a bűnnek való tudatos meghalást, és egy új élet kezdetét Krisztussal. Ezt pedig egy tudatlan csecsemő nem teheti meg.

„Avagy nem tudjátok-é, hogy a kik megkeresztelkedtünk Krisztus

hogyan ezután ne szolgáljunk a bűnnek.” (Róma 6:3-6)

A tudatos keresztségnek ezt a biblikus értelmezését ma több felekezet is vallja. Magyar nyelvet területen pl. ilyenek a baptisták, az adventisták, az evangéliumi keresztyének, vagy a pünkösdi gyülekezetek.

A csecsemők vízzel való leöntése vagy meghintése csak a III. századtól kezdte felváltani a bibliai hitvalló felnőtt keresztséget. Az eltérés tehát fokozatosan zajlott, azonban a történelem minden korszakában voltak, akik elutasították ezt, ragaszkodva a Biblia tanításához és mindenben az Úr Jézust vallották Mesterüknek.

megismerték ama hitvallás és keresztyén elvek nagyságát és kiválóságát, amelyeket örökre követni kívántak... Ellenben mostanság, lévén a keresztséget... azelőtt szolgáltatják ki a gyermekeknek, még mielőtt értelmükre támaszkodhatnának, az is előfordul olykor, hogy a szülők hanyagsága miatt a keresztyének vallásuk nagyságának bárminemű ismerete nélkül látnak vénséget. Midőn a tanítás megelőzte a keresztséget, mindenki részesült oktatásban: most viszont, hogy a keresztség megelőzi a tanítást, ami valaha szükségszerű volt, mára önkéntessé, ennek folytán elhanyagoltá vált, végül szinte meg is szűnt...” (Blaise Pascal: *A korai*

Ma is sokan zarándokolnak el a Jordánhoz, hogy Jézus példája nyomán az alámerítéses keresztségben részesüljenek

Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg?

Eltemettünk azért ő veled együtt a keresztség által a halálba: hogy miképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk.

Mert ha az ő halálának hasonlósága szerint vele eggyé lettünk, bizonyára feltámasztásáé szerint is azok leszünk.

Tudván azt, hogy a mi ó emberünk ő veled megfeszítettet, hogy megerőtelenüljön a bűnnek teste,

Blaise Pascal (1623-1662), a híres francia matematikus és fizikus, szintén nem értett egyet a gyermekkeresztséggel. Egyik írásában kifejti, hogy a keresztyénység korai szakaszában más volt a helyzet, mint az ő idejében:

„A születő egyházban a katekuménokat – vagyis azokat, akik a keresztséget igényelték – oktatásban részesítették, mielőtt a keresztségben részesültek volna. Kizárólag akkor fogadták be őket, miután elfolyt életük felett bűnbánatot tartottak, és hatalmasan

keresztyének összevetése a mai keresztyénekkal, Aeternitas, 2005, 25–28. o.)

Luther Márton reformációjának korai éveiben szintén kiállt a hitkeresztség mellett. *Postilla* című művében, amikor a keresztségről értekezik, kifejti, hogy:

„...nem is részesülhet benne más, csak aki saját magáért hisz, és saját hite nélkül senkit sem szabad megkeresztelni. Ha pedig nem tudjuk bebizonyítani, hogy a fiatal gyermekek képesek maguk is hinni, és hogy van saját hitük, akkor az

én hűséges tanácsom és ítéletem az, hogy **egyenesen álljunk el a csecsemő-keresztségtől**, minél előbb, annál jobb, s ne merészeljünk többé egy gyermeket sem megkeresztelni, hogy ilyen balgasággal és szemfényvesztéssel, melynek nincsen semmi sem mögötte, Istennek felmagasztalt méltóságát gúnyoljuk és káromoljuk.” (Martin Luthers samtliche Schriften, Kirchenpostille, 1521, magyarázat a Máté 8:1-13-hoz)

Hasonló utat járt be Zwingli² is. Kezdetben bátran képviseli a hitkeresztiséget, úgy gondolva, hogy

² Zwingli Ulrich (1484–1531), svájci reformátor

a keresztséggel az adott személy döntőképességének kifejlődéséig várni kell:

„Semmi sem aggaszt annyira, mint az, hogy gyermekeket kell keresztelnem, mert tudom, hogy ezt nem lenne szabad megtennem.” (Quelle IV, 184.o)

Összefoglalva tehát azt mondhatjuk, hogy reformátoraink egy része, kezdetben bibliai alapon, jól látta a hit és a keresztség összefüggésének fontosságát.

A népegyházak körében levő hosszú hallgatást Karl Barth (1886–1968) törte meg. A svájci református teológus szerint a csecsemőkeresztség Krisztus testének a sebe:

„Mit akarok? A jelenlegi csecsemőkeresztség helyett olyan keresztséget, amely felelősségteljes cselekedet. Azt, hogy a jelölt ne passzív résztvevője legyen csupán az eseménynek, hanem Jézus Krisztus szabad partnere. Szabadon döntsön, szabadon tegyen hitvallást hajlandóságáról és készségéről.” (Die kirchliche Lehre von der Taufe, Zürich, 1943, 40. o.)

Jézus példamutató keresztsége nem saját bűneinek megváltása volt, hanem Ő, aki büntelen volt, azonosította magát velünk, bűnösökkel. Születésétől kezdve ugyanazt az utat járta, amelyet nekünk is meg kell tennünk.

Amikor Nikodémussal beszélgetett, a Megváltó kifejezte a keresztség fontosságát.

„Bizony, bizony mondom néked; Ha valaki nem születik víztől és Lélektől nem mehet be az Isten országába.” (János 3:5)

Nikodémus is megértette, hogy ezzel Krisztus a vízzel való keresztségre és a szívnek Isten Lelke által történő megújítására utalt.

Kétségtelen tehát, hogy a keresztség ősi formája a felnőttkeresztség volt. A Bibliában sehol sem találunk, végig az Újszövetségben egy olyan esetet sem, amikor kisgyermeket, vagy csecsemőt kereszteltek volna – hanem minden esetben tudatos, hívő emberekről van szó. (Lásd a Függelék)

Ugyancsak Ő jelenti ki:

„Ha engem szerettek, az én parancsaimat megtartsátok.” (János 14:15)

És ez a keresztségre is vonatkozik. Ha készek vagyunk eddigi gyakorlatunkat revideálni, ezzel kifejezhetjük Jézus iránti szeretetünket. Íme, az egyik magyar

Nagy Vladimirnek (958-1015), a Kijevi Rusz fejedelmének alámerítéses keresztsége. Viktor Vasnyecov (1848-1926) festménye

református lelkésztestvérünk véleménye e témáról:

„A csecsemőket Jézus nem megkeresztelte, hanem megáldotta. Tegyük azt, amit Jézus tett! Hiszen ha hívó a szülő, akkor keresztség nélkül is kiválasztott és szent (1Korintus 7:14). Várjunk türelemmel a megáldás után arra, hogy ez az ígéret és kiválasztottság mint kis virág, kibomlik, és a növekvő gyermek életében a hitben realizálódik. Miért vennénk el tőle a tudatos döntés kifejezésének Istentől rendelt „élményszerű” kifejezési formáját, amelyre mindig emlékezhet

ő maga is? Előtérbe kerülne a megtérés kérdése. A keresztség visszanyerné „mérőföldkő” szerepét a keresztyén életben.” (Tatai István: *A csecsemőkeresztség* c. cikke. *Theológiai Szemle* 1994/1. 5-11. o.)

A Szentírásban több felhívás is van a keresztségre. Péter apostol például így szólította fel hallgatóit: *„Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatára; és veszitek a Szent Lélek ajándékát.”* (Cselekedetek 2:38)

Itt is a megtérésnek meg kell előznie a keresztséget, mely a Krisztussal való szövetség jele.

És Ön, kedves olvasónk, részesült-e már valódi, a Szentlélek megújító munkája által kísért bemelegítő keresztségben? Ha még nem, akkor most itt az ideje, hogy ebben is kövesse az Úr Jézus példáját. Ma még tart a kegyelmi idő, ezért ne halogassa a lényeges döntéseket holnapra. Kérje Istent, vezesse ebben a fontos kérdésben, az Ő Gondviselése által.

Teremta János,
Beregszász (Kárpátalja)

Függelék

Csecsemőkeresztség a Bibliában?

Vegyük sorban az első, apostoli egyházak a Cselekedetek könyvében leírt keresztségi alkalmait.

1) Püünkösd

A Jézus mennybemenetelét követő első püünkösd alkalmával a Szent Lélek kitöltetik, Péter prédikál, és sokan megtérnek és megkeresztelkednek:

„– Bizonytal tudja meg azért Izráelnek egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten, azt a Jézust, a kit ti megfeszítettetek.

[Ezeket] pedig mikor hallották, szívökben megkeseredének, és mondának Péternek és a többi apostoloknak:

– Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?

Péter pedig monda nekik:

– Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatjára; és veszitek a Szent Lélek ajándékát. (...)

A kik azért örömet vevék az ő beszédét, megkeresztelkedének; és hozzájuk csatlakozék azon a

napon mintegy háromezer lélek.” (Cselekedetek 2:36–38,40)

Látjuk hogy itt mind olyan felnőtt emberekről volt szó, akik meg tudták érteni az üzenetet, „szívükben megkeseredének”, azaz megbánták bűneiket, és így keresztelkedtek meg.

2) Samária

Samáriában Filep evangélista „predikálja vala nekik (a samaritánusoknak) a Krisztust.” (Cselekedetek 8:5) De itt is csak felnőttek keresztsége fog lezajlani, akik megérthették a hallott „örvendetes dolgokat”:

„A sokaság pedig egy szívvel-lélekkel figyelmeze azokra, a miket Filep mondott... (...) miután hittek Filepnek, a ki az Isten országára és a Jézus Krisztus nevére tartozó örvendetes dolgokat hirdeti vala, megkeresztelkedének mind férfiak, mind asszonyok.” (6,12. versek)

3) A szerecsen komornyik esete (Cselekedetek 8:27–39)

Ugyancsak Filep, a Szent Lélek felszólítására csatlakozik az

etióp királyné főminiszterének szekerehez, ki már az igaz Istent elismerve, a jeruzsálemi templomban volt imádkozni. Ez az ember is megérti, amikor Filep „hirdeti neki a Jézust” (35. vers), hisz, és azonnal kéri a keresztséget:

„– Ímhol a víz: mi gátol, hogy megkeresztelkedjem?

Filep pedig monda:

– Ha teljes szívből hiszel, meg lehet.

Az pedig felelvén, monda:

– Hiszem, hogy a Jézus Krisztus az Isten Fia.

És megállítá a szekeret; és le szállának mindketten a vízbe, Filep és a komornyik; és megkeresztelé őt.” (26–38. versek)

Itt is alámerítéses keresztség zajlik le, azért kellett „leszállani”, azaz bemenni a vízbe. Tudtam-én, hathetes koromban – amikor megkereszteltek a kolozsvári Szent Mihály templomban – hinni abban, hogy Jézus Krisztus Isten Fia, és a szerecsen komornyikhoz hasonlóan kérni a keresztséget?

4) Kornéliusz és hozzátartozói (Cselekedetek 10:24–48)

A gyermekkereszttség mellett érvelők e ponton gondolják azt, hogy e római százados házanépében talán kisgyerekek, sőt csecsemők is *lehettek*. Tehát, ekként jogos lenne a tudatlan kisdedek megkeresztelése. De tekintsük csak meg ezt közelebbről!

Először is azt látjuk, hogy Péterre várva, Kornéliusz „a rokonait és jó barátait” gyűjtötte össze (24. vers)

Péter prédikál nekik, és: „leszálla a Szent Lélek mindazokra, a kik hallgatják vala e beszédet.” (44. vers) Ezután elcsodálkoznak a Péterrel jött zsidó testvérek, „mert hallják vala, hogy ők nyelveken szólnak és magasztalják az Istent.” (46. vers)

És ezután parancsolta meg Péter, hogy keresztelkedjenek meg az Úrnak nevében (48. vers).

Tehát, ebben az esetben is mind tudatos, döntőképes személyekről volt szó, akik beszélni, és Istent magasztalni tudták.

5) A filippibeli börtönőr (Cselekedetek 16: 23–40)

„Megkeresztelkedék azonnal ő és az övéi mindnyájan” olvassuk a 33. versben. Erre újból csak azt szokták mondani, hogy az övéi között, vagyis a családjában *bizonyára* csecsemők is lehettek, akik ezúttal kereszttségben részesültek. Azonban figyeljük meg jól az ide vonatkozó verseket:

„És hirdetéki néki az Úrnak ígését, és mindazoknak, kik az ő házában valának. (...) és egész háznépével egyben örvendezte, hogy hitt az Istennek.” (32,34. versek)

Tehát, csak olyan házanépéhez tartozó személyekről lehetett szó, akiknek lehetett hirdetni az Igét, s akik képesek voltak a börtönőrrel együtt örvendezni, és hinni.

6) Keresztelő János efézusi tanítványai (Cselekedetek 19:1–7)

Itt sem csecsemőkről, hanem tizenkét férfiról van szó (7. vers), akik képesek voltak Pállal szóba állni, s akik a kereszttségüket követően prófétáltak és nyelveken szóltak (6. vers).

A csecsemőkereszttség két nagy félreértésen alapszik:

Először is arra, hogy a kereszttség aktusa önmagában tisztító és megszentelő erővel bír, megtisztítva a csecsemőt az ádami bűntől. A katolikus egyházban régebben úgy hitték, hogy a kereszttség nélkül elhunyt csecsemők lelke ezért a tűzbe megy, gyötrődni. Ám ez a felfogás annyira kegyetlennek tűnt, hogy végül a katolikus teológusok 1300 körül megalkották a meg nem keresztelt kisdedek számára a *limbo*¹ fogalmát, mely valamilyen köztes, várakozó állapot, vagyis sem pokol, sem purgatórium.

Az igazság az, hogy a kisgyerekek ártatlanok, és nem felelősek őseik bűneiért. Jézus a kicsiket példaképpen állítja tanítványai elé, azonosulva velük:

„És előhíván Jézus egy kis gyermeket, közéjük állítja vala azt, és monda:

– Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek mint a kis gyermekek, semmiképpen nem mentek be a mennyeknek országába. A ki azért megalázza magát, mint ez a kis gyermek, az a nagyobb a mennyeknek országában. És a ki egy ilyen kis gyermeket befogad az én nevemben, engem fogad be.” (Máté 18:2–5)

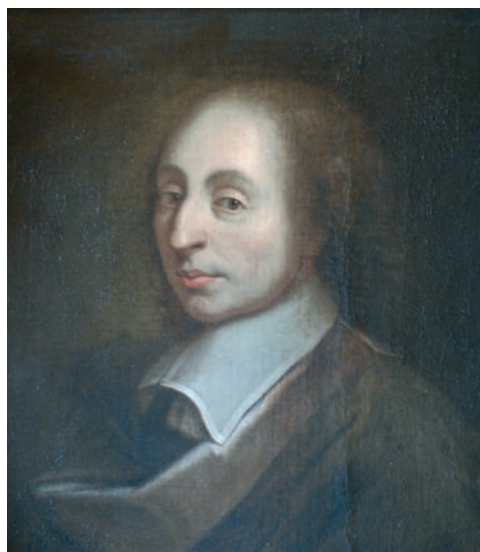
¹ Latinul *limbus infantum* – a latin *limbus* szó *határt, peremet* jelent

A gyerek csak a bűnös hajlamot örökli, mely miatt később neki is szüksége lesz a megtérésre. Milyen Isten lenne az, Aki a pár hetes vagy hónapos kisgyereket halála után a tűzbe vetné, Ádám bűne miatt?

Amint Róma 6. fejezetéből és egyéb igehelyekből is megérthettük, a kereszttség egy tudatos szövetségkötés, melyet bűnbánatnak és megtérésnek kell megelőznie – nem pedig egy tudatlan személyen vagy kisdeden elvégzett mágikus erejű ceremónia. Természetesen mindehhez kötődik az a téves felfogás is, amely szerint az ember (s így a csecsemő) lelke halhatatlan, és tudatos lényként a test pusztulását követően is tovább él valahol. E problémára már előző lapszámainkban kitértünk, és elmagyaráztuk a Biblia álláspontját ezzel kapcsolatban.

Másodsori félreértés az, hogy valaki biológiailag kereszténynek, azaz krisztuskövetőnek születhet. Milyen vallású vagy? – szokták kérdezni tőlünk. Hát, annak *születtem*, aminek a szüleim kereszteltek, amilyen vallásúak ők voltak... – hangzik a megfelelő válasz. Erre alapszik a *népegyházak* fogalma. Az illető földrészt keresztényen – pl. keresztény Európa –, az illető falu unitárius – pl. Bágyon –, vagy református – pl. Körösfő –, az illető ország katolikus – pl. Olasz- vagy Spanyolország –, és így tovább.

Ez így kényelmes az illető felekezetek vezetőségének, hisz erre tanítva híveiket, biztosítottnak tűnik az utánpótlás. Ám elfelejtik azt a nagy igazságot, hogy Krisztus követése, a házasságkötéshez hasonlóan, csak tudatos döntésen alapulhat. Tehát, a kereszténnyé, azaz Krisztus-követővé, az Ő tanítványává válást meg kell előznie

Ulrich Zwingli, Blaise Pascal és Karl Barth egyaránt felszólaltak a csecsemőkeresztség ellen

az evangéliumi üzenet megértésének, a megtérésnek, és Krisztus tudatos elfogadásának. Majd ezután következik az alámerítkezés, vagyis a keresztség, mely a Krisztussal való szövetségünk mind a látható, mind a láthatatlan világ előtti bizonyága.

Másrészt, Krisztus valódi Egyházába, mely az ő teste, csak egyetlen úton lehet belépni: mégpedig *újjászületés* által.

„Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg Isten országát (...) Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.” (János 3:3,5)

A keresztség vize tehát csupán a külső jele annak a megtisztító és átalakító munkának, amelyet Isten Lelke már azelőtt a szívünkben, vagyis a jellemünkben véghezvitt. Ezt nevezi a Biblia *újjászületésnek*. Lássuk, hogyan is viszi ezt végbe Isten mibennünk!

„És adok néktek új szívet, és új lelket adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok néktek hússzívet. És az én lelkemet adom belétek, és azt cselekszem, hogy az én parancsolatomban járjatok és az én törvényeimet meg-

őrizzétek és betöltsétek.” (Ezékiel 36:26–27)

Ezen isteni elveknek az évszázadokon át történő elvetése miatt a keresztyén világ tele lett névleges, újjá nem született, megtéretlen keresztyékekkel. Ugyanennek a további eredménye az, hogy keresztyén civilizációnk napjainkban a teljes hitetlenségbe és Szodoma bűneibe süllyed.

Kegyelmes Urunk, kérünk, vedd el belőlünk a kőszívet, s adj helyette egy érző hússzívet, hogy a Te parancsolataidban járassunk! Ámen.

(J.E.)

Figyelő

A vég felé mutató prófeciák (3. rész)

Az előző részekben a Jelenések 13. fejezetének két fenevadját, azaz két politikai hatalmát tanulmányozva, elmondtuk, hogy az első Róma (amelynek volt egy pogány, majd egy keresztény korszaka), míg a második, a földből felemelkedő, bárányszarvú fenevad az Egyesült

Államok, mely a XVIII. század végén, kb. húsz évvel a pápai állam megszüntetése, és VI. Piusz elfogatása előtt alakul meg (vívja ki függetlenségét a britekkel szemben) egy olyan területen, mely Európához képest rendkívül gyéren lakott volt.

De mit jelenthet a két, bárányéhoz hasonló szarv?

A szarvak a Bibliában erőt, cselekvőképességet is jelentenek.¹

Az Egyesült Államok – az imént említett, indiánokkal szembeni bánásmódot, avagy a néger rabszolgotartást leszámítva – egy

¹ „Az Isten az én erősségem, ő benne bírom én. Paizsom nékem ő s idvességemnek **szarva**, erősségem és oltalmam. Az én idvezítőm, ki megszabadítasz az erőszakosságtól.” (2 Sámuel 22:3) Lásd még: 1 Sámuel 2:1,10, Zsoltár 18:3, 75:11, 112:9, és Jeremiás 48:25 verseit.

Az ország északi részén élő Feketeláb (Blackfeet) törzsbeli, fiatal indián nő

demokratikus, polgári és lelkiismereti szabadságot nyújtó országként indult.

Valóban, a világ többi részével ellentétben, ahol a földterület nagy részét birtokoló nemesség és a minden ellenzékét elnyomni próbáló, királyi dinasztiák uralkodtak, itt a földeket ingyen kiosztották, és szinte bármely állampolgár meggazdagodásról, vagy akár arról ábrándozhatott, hogy egy napon képviselő, vagy országelnök is válhatik belőle. Másrészt, a polgári bíróságok és a törvények minden állampolgárnak cenzúra nélküli, szólás- és gyülekezési szabadságot garantáltak, és a törvényes keretet betartva, bármikor új és új politikai pártok alakulhattak. Tehát, amint rögtön felismerhettük: a jelenleg nálunk is gyakorlatban levő demokrácia-modell ezen országból indult.

Vallási üldözés sem volt: mindenféle addigi, vagy újonnan alapított (és természetesen a polgári törvényeket betartó) vallásfelekezet szabadságát garantálták. Igen, ma is sokakban él még az ame-

rikai álom képze: ez az a föld, ahol minden merész ábránd megvalósulhat, ahol a munka megbecsülése, a jog és az igazság uralkodik.

Azonban, ha volt és van valami jó az Egyesült Államokban, az a Biblián alapuló, protestáns hit- és életelvek gyakorlatba ültetésének köszönhető.

Ám ez egy nagyon mély téma, amelyet talán más alkalommal próbálunk megvilágítani.

Tehát, elmondhatjuk: a két szarv, mely eme országot kezdetben a mindenki szabad akaratát tiszteletben tartó, igazságos és szeretető Báránnyhoz, Jézushoz tette hasonlóvá, az *a teljes polgári- és vallásszabadság*; két olyan, lelki és anyagi erőt biztosító kormányzási tulajdonság, mely az emberi alkotóképességet, a fejlődést, a helyes úton való boldogulást és az áhított boldogságot szolgálhatja – Isten segítségével.

Ám úgy szól, mint a sárkány...

A brit seregek kiűzését követően, az Egyesült Államok, történelme első korszakában csupán egy indiánokkal és mexikóiakkal csatázó regionális hatalomként volt. Az első világháború azonban ezen állapot megváltozását eredményezte. E tengerentúli hatalom 1917-es, döntő fontosságú belépése az Antant (Nagy-Britannia, Franciaország és szövetségesei) oldalán, a háború végével a győztesek, és az azt követő két évtized fő nagyhatalmai közé juttatták: Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, és a Szovjetunió mellé ötödiknek.

A második világháború mindannyiunk által ismert végkifejlete pedig már csak két fő-fő játékost hagyott e szenvedő Földbolygó történelmének színpadán: a háború idején szövetséges, ám a kommunista-kapitalista ideológia közötti, és világ-egyeduralmi törekvések miatti ellentétek révén rögtön utána ellenségekké vált Egyesült Államokat és Szovjetuniót.

A hidegháborúnak nevezett, 1945 után beinduló hatalmi ver-

Reagan és Gorbacsov 1986-os rejkjavíki csúcstalálkozója (Izlandon)

sengésben a nyolcvanas évek második fele fordulópontot jelentett. Ekkorra vált nyilvánvalóvá az, hogy a Szovjetunió sem gazdasági, sem katonai tekintetben nem bírja többé állni a versenyt vetélytársával szemben.

Ronald Reagan (elnökség: 1981–89), és Mihail Gorbacsov (főtitkárság: 1985–1990, elnökség: 1990–91) több találkozón (1985–88 között: Genf, Rejkjavík, Washington, Moszkva, New York) egyezkedett a nukleáris fegyverkezés visszafogásáról, és a háborús gócpontok megszüntetéséről, de ami még fontosabb: minden biztonnyal e periódusban született meg a színpalak mögött a kelet-európai kommunista rezsimek lebontásának, és amerikai szférába való bevonásának – a gyengébb fél számára kényszerű – egyezménye.

Így lett az, hogy számunkra, a „blokk” rabjai számára szinte érthetetlenül, beindult az orosz Peresztrojka (Újjáépítés) és Glasznosztj (Nyíltság) fentről irányított reformmozgalma. Lengyelországban legalizálták a Lech Walesa és társai által alapított Szolidaritás Szakszervezetet,² anyaországunkban pedig létrejöhettek az

² *Solidarność*: 1980-ban alakult a Gdansk-i hajógyárban, mint a szocialista rezsim legfontosabb ellenzője. 1981-ben a kommunista vezetés felszámolta, s hadiállapot, majd üldözés következett. 1988 augusztusában újból tárgyalóasztalhoz ültek a pártvezetés és a szakszervezet képviselői, hogy rá egy évre választásokat írjanak ki, melyek során a *Solidarność* elsőprő győzelmet aratott, s a lengyel kommunista rendszer megszűnt.

1987-es lakiteleki találkozó és az MDF, majd rá egy évre a FIDESZ... hogy mindezt a rendszerváltások, majd a NATO, és az Európai Unió idáig bővülése kövessék.

Ma az Orosz Föderáció szinte emberfeletti erőfeszítéseket

Aki Rómát elfoglalta, és a pápai állam seregét legyőzte: II. Viktor Emánuel (1820–1878) szárd-piemonti király, 1861-től pedig az egyesített Itália királya

tesz a szinten maradásra, azonban a pártatlan elemző tisztán megfigyelheti az eurázsiai óriás fokozatos gyengülését az amerikaiakhoz képest. Az Egyesült Államok különböző, az oroszokat gyengítő gazdasági húzásai, egyre nyilvánvalóbb katonai és technikai fölénye azt sugallja, hogy nemsokára tiszta víz lesz öntve a pohárba: minden sakkjátékosnak el kell ismernie az egypólusú világrendszer létrejöttét, és alá kell vetnie magát a matthelyzetnek.

Vagyis: a sárkány (az ördög, a régi kígyó – Jelenések 12:9) hangján szóló szuperhatalomnak.

Nos, de hát mit fog majd akarni tőlünk?

Csak azt, amire a világ e – hátérben rejtőző – gonosz fejedelme mindig is törekedett.

Az utolsó csata

Hatezer éve folyik már e földön a nagy küzdelem igazság és hazugság, szeretet és gyűlölet, Isten és az Ellenség között.

A Teremtőnek, az ő irgalma folytán, minél előbb véget kell vetnie az itteni tragédiának az Ő Szent Fiamásodik visszajövele révén. De nem teheti meg, amíg a Föld és a teljes világegyetem lakói előtt világosan el nem különül a két csoport: Isten gyermekei, és az ördög rabjai.³

A várható események felvázolásához kövessük tovább a Jelenések 13. fejezetének a cikkünk elején idézett verseit.

„... azt is cselekszi, hogy a föld és annak lakosai imádják az első fenevadat, amelynek halálos sebe meggyógyult vala.” (12. vers)

A Róma által 1798-ban kapott halálos seb az azóta eltelt időben fokozatosan begyógyult. Benito Mussolini fasiszta diktátor volt az, aki 1929-ben restaurálta az először Berthier, majd Napóleon által, végül pedig az olasz népszavazata révén megszüntetett pápai államot.

³ *„Erről ismerhetők meg az Isten gyermekei és az ördög gyermekei: aki igazságot nem cselekszik, az egy sem az Istentől való, és az sem, aki nem szereti az ő atyjafiat.”* (1János 3:10)

Megjegyzés: a pápai állam 1798 után

Tudnivaló, hogy rá két évre, 1800-ban Napóleon újra visszaállította, majd 1810-ben, most már császárként megszüntette, bekebelezve Rómát is a Francia Császárságba. Napóleon bukását követően, 1815-ben a bécsi kongresszus újból visszaállította ezen államalakulatot. Az 1848–49-es forradalom idején a pápa, seregeivel együtt az olasz köztársasági erők ellen foglalt állást, és a francia csapatok segítségével visszanyerte az uralmat állama felett. 1864-ben Giuseppe Garibaldi önkéntesekből álló serege sikertelenül próbálta bevenni Rómát – a franciák és a pápai sereg legyőzték azt a mentanai csatában.

1870 nyarán a poroszok Franciaországra támadtak, ezért a francia csapatok az Egyházi Államot elhagyva, hazasiettek. Ekkor Viktor Emánuel olasz király seregei behatoltak Rómába, és tíznapi harcot követően IX. Piusz pápa megadta magát. Októberben népszavazásra bo-

csátották a pápai állam ügyét, s ennek eredményeképpen annak területeit az egyesített Itáliához csatolták – ekként az majdnem hatvan évre, 1929-ig megszűnt.

Benito Mussolini (1883–1945) 1922-ben került hatalomra. A fasiszták politikai gyilkosságai és visszaélései miatt azonban a nép elfordult tőlük, és világosan látszott, elveszítik hatalmukat a következő választáson. Ekkor Mussolini, a pápa támogatásáért cserében, felajánlotta a pápai állam visszaállítását, XI. Piusz pedig felszólította a püspököket és a papokat arra, hogy a katolikus híveket a fasiszták megszavazására buzdítsák. Ez meg is történt, a fasiszták megint nyertek, és a különben ateista és klérusgyűlölő⁴ Mussolini, az 1929 februárjában aláírt Lateráni Paktumban garantálta a kb. 50 hektárnyi új, szuverén állam, a Vatikán létrejöttét, 1,75 milliárdnyi olasz líra kártérítéssel együtt az olasz állam részéről.

A Jelenések prófétai szavai szerint a – kezdetben a vallás- és polgári szabadság védőbástyájaként megalapított – új ország, az Egyesült Államok fegyveres erejét az megerősödött római egyház szolgálatába fogja állítani, kényszerítve a Föld lakosait ezen hatalom imádatára.

Sokszor elgondolkodtam, hogyan lehetséges ez? És miként fog lezajlani ez az imádat?

⁴ A papokról úgy beszélt, mint „fekete mikrobákról, kik annyira katasztrofálisak az emberiségre nézve, mint a tuberkulózis mikrobái.” (Lásd: Christopher Lascelles: *Pontifex Maximus*, 268. old., Crux Publishing, UK, 2017)

A mindenkori pápák nemcsak a keresztény egyház fejének, hanem Jézus Krisztus földi helytar-

Ferenc pápa fogadja Dragan Cović horvát politikust, a Bosznia-Hercegovinai parlament elnökét

tóinak is tartották magukat. Leborulást, hódolatot és feltétlen engedelmességet vártak el, és csak a Reformáció teret nyérése, meg a mindenfajta önkényuralom elleni polgári forradalmak tudták e politikai, katonai és vallási világhatalmat lefékezni.

Napjainkban láthatjuk, hogy nemcsak a rangban alatta levő egyházi vezetők, hanem az államfők is kezet csókolnak az idős, és az utóbbi időben mindenki számára rokonszenves pápáknak. De valódi imádatot az fog jelenteni, ha valaki – akár félelemből is – e hatalomnak (aki véli, hogy megváltoztathatja az Isten törvényét – lásd Dániel 7:25. versét) engedelmeskedik, Isten világos szava helyett.

Valami nagyon súlyos eseménynek kell bekövetkeznie ahhoz, hogy a túlnyomóan protestáns, és a vallásszabadságot alkotmányába foglaló Egyesült Államok ilyen lépésre szánja el magát.

Vajon minek?

A Jelenések 18. fejezetében egy világszéles gazdasági válságot fedezhetünk fel Babilon összeomlásának képében. Itt nem az ókori, már régóta romokban

heverő mezopotámiai városról, hanem Sátán hazugságokat tanító, e világot áthálózó, pogányságot, spiritizmust és ateizmust is magába foglaló, bűnt megtűrő és gyakorló, és szenteket üldöző vallási-politikai-gazdasági rendszeréről van szó.

Ennek az erkölcstelen, bűnre és önzésre épülő globalizált világrendszernek minden valószínűség szerint össze kell omlania. Figyeljük meg a következő ígéket:

„Leomlott, leomlott a nagy Babilon, és lett ördögöknek lakhelyévé (...), mert az ő paráznsága haragjának borából ivott valamennyi nép, és a földnek királyai ő vele paráználkodtak, és a földnek kalmárai az ő dobzódásának erejéből meggazdagodtak. (...)

És siratják őt, és jajgatnak ő rajta a föld királyai, akik vele paráználkodtak és dobzódtak, mikor az ő égésének füstjét látják, nagy távol állva az ő kínjától való félelem miatt, mondván: Jaj! jaj! te nagy város, Babilon, te hatalmas város, hogy egy órában jött el ítéleted!

A föld kalmárai is siratják és jajgatják őt, mert az ő árúikat immár senki nem veszi (...)

Örülj ő rajta menny, és ti szent apostolok és próféták; mert az Isten büntette meg őt érettetek való büntetéssel (...)

És abban prófétáknak és szenteknek vére találtatott, és mindeneknek, akik megölettek a földön.” (Jelenések 18:2–3,9–11,20,24)

A Földre következő válság már ma is mindinkább kirajzolódik: a teremtett Természet beszennyezése, az emiatti katasztrófák, a szárazságok, a meg nem szűnő háborúk, a bizonytalan gazdasági helyzet, a zuhanó erkölcs mindinkább ördögök lakhelyévé

Vatikán, Szent-Péter Bazilika

– és lakhatatlan helyé – teszik e világot.

Meglehet, hogy a népek – korrupt politikai vezetőiktől megundorodva – egy másféle, mindenki bizalmának örvendő, valódi kiutat kínáló kazizmatikus személyre fognak vágyani. És itt léphet színre Róma, és annak – legalábbis kívülről tekintve – a legfőbb embere.

Rómának azonban (amióta a Nyugat-Római Birodalom bukását követően világi és politikai hatalmat nyert) – az ideológián túl – szüksége volt és van a kard erejére. És ezt biztosíthatja a mindinkább a Földbolygó rendőrének elismert Egyesült Államok – amely a következőket cselekszi:

A fenevad képe

„... azt mondván a föld lakosainak, hogy csinálják meg a fenevadnak képét, aki fegyverrel megsebesítettet vala, de megelevenedett. És adaték néki, hogy a fenevad képébe lelket adjon, hogy a fenevad képe szóljon is, és azt mívelje, hogy mindazok, akik nem imádják a fenevad képét, megölessenek.” (Jelenések 13:14)

Az ekkorra példátlan hatalomra jutó, globális diktatúrát létrehozó Egyesült Államok kényszeríteni fogja a Föld kormányzatait, hogy csinálják meg az első fenevad képét. Ennek egy olyan szervezetnek kell lennie, amely, Róma régi szokásához híven, az emberek lelkiismereti szabadságát kívánja megszüntetni, és a Biblia igazságairól elfordítva a figyelmet, az imádatot – ha kell erővel is –, Isten helyébe lépve, a maga akarat szerint alakítsa. Ekként, ez az új, jól működő, erőszakos ideológiai rendszer a fenevad „képévé” válik, amelyben *lélek van és szól is*.

„És adaték néki, hogy a fenevad képébe lelket adjon, hogy a fenevad képe szóljon is, és azt mívelje, hogy mindazok, akik nem imádják a fenevad képét, megölessenek.” (15. vers)

Az, hogy mennyire a Sátán áll mindezen machinációk (mesterkedések) mögött, a módszerből is meglátszik: ha valaki elleneségül a hivatalos imádati formának, megölettség.

Egy ilyen kierőszakolt imádat azonban **nem Krisztus szerető**

Amerikai csatahajók a Perzsa-öbölben. Előtérben a USS Boxer

lelkülete szerint való – ilyet Nabukodonozor király tett, amikor tűzbe vetette a bálványszobor előtti leborulást megtagadó három zsidó ifjút (Dániel 3:21).

A fenevad bélyege

„Azt is teszi mindenkivel, kicsinyekkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgálókkal, hogy az ő jobb kezére vagy a homlokukra bélyeget tegyenek; és hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma.” (Jelensképek 13:16–17)

Sátán örvend az Isten iránt hűségesek halálának, de még jobban örülne annak, ha előbb a hitüket is megtagadnák. Ezért, az általa ihletett diktatúra előbb gazdaságilag lehetetlen helyzetbe akarja hozni az ellene szegülőket: nem adhatnak és nem vehetnek semmit (azaz, sem élelmet, vizet, vagy bármi mást)⁵

⁵ Ezen terv a mai feltételek mellett már könnyen elképzelhető: a készpénz megszüntetésével, és a bankkártyarendszer általánossá tételével, bármely nemkívánatos személy bankszámláját, bankkártyáját egy gombnyomással blokkolhatják. A bankkártyát akár a kézbe beültetett mikrochippel is helyettesíthetik, amelyen az illető minden adata rajta van – és így minden

hacsak nem veszik fel a fenevad bélyegét – jobbkezükre vagy homlokukra- avagy nincsen rajtuk a fenevad neve, vagy nevének száma.

Ezen igehely magyarázatát manapság, a digitális technika kifejlődésével nagyon félre szokták értelmezni.

Egyesek úgy gondolják, hogy nemsokára a jobb kéz, vagy a homlok bőre alá erőszakkal egy mikrochipet ültetnek, és ez lesz a fenevad bélyege.

Csak hogy egy ilyen rizsszemnél is kisebb, injekcióstűvel beültetett kis chip ellen mit tehetnénk? Hisz egy szántsándékkal elterjesztett vírus elleni oltással, tudunkon kívül is beadható lenne.

De figyeljük meg az alábbi igét: „Ha valaki imádja a fenevadat és annak képét, és bélyegét felveszi

földlakos műholdról követhetővé válna, bárhol is tartózkodna. Munkahely nélkül, az őket segítők számára ugyanolyan büntetést helyezve kilátásba (lásd a náci-korszak zsidókkal szimpatizáló elleni lépéseit), minden anyagi forrástól megfosztva, Sátán e csoport behódolását reméli. Azonban Isten, aki mindenek felett Úr, nem hagyja el övéit, védelmet nyújtva számukra és kirendelve szükségleteiket (Ésajás 33:15–16)

vagy homlokára vagy kezére, az is iszik az Isten haragjának borából, amely elegyítetlenül töltetett az ő haragjának poharába: és kínoztatik tűzzel és kénkövel a szent angyalok előtt és a Bárány előtt.” (Jelensképek 14:9–10)

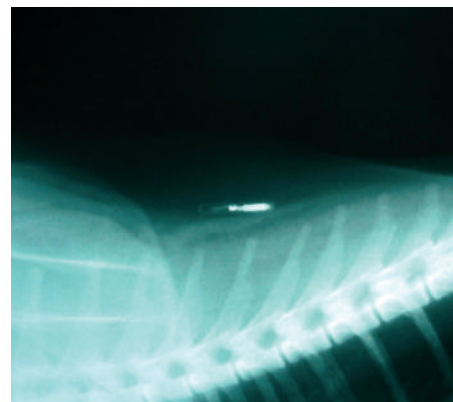
Tehát: e bélyeg felvétele, a fenevadnak és képeinek imádatával együtt, egy tudatos, és Isten részéről bűnnek ítélt cselekedet. Annyira, hogy mindezért a tűztóban való elkárhozás jár.

Mi lehet tehát a bélyeg?

Amint már e sorozat 2. részében is említettük, Isten bélyege (avagy jegye) a Tízparancsolat negyedik parancsolatában (2Mózes 20:8–11) meghatározott, és a Teremtéskor megszentelt hetedik nap, azaz a szombat.⁶

Mivel eme nap magán viseli a Teremtő emlékbélyegét, az e Földet magának követelő Sátán nem akarja, hogy hétről-hétre Jézus teremtési munkájára emlékezzünk. Ezért, Jézus feltámadása ürügyén, egy Bibliában sehol meg nem parancsolt, új, azaz hamis nyugalomnapot vezetett be, állítólag Jézus tiszteletére.

⁶ „Az én szombatimat megszenteljétek, hogy legyenek **jegyül** énköztem és tiköztetek...” (Ezékiel 20:20) Lásd még: 2Mózes 31:13–17 és 1Mózes 2:2–3 verseit.

Egy macska bőre alá ültetett mikrochip (Röntgenfelvétel)

De: **jobb az engedelmesség, mint az áldozat.**⁷ Mi semmiképpen sem tehetünk olyat, hogy Isten világos szavának és Tízparancsolata valamelyik törvényének ne engedve, egy másik, **emberi rendelést** ajánljunk fel neki áldozatul. Mert ez azt jelentené hogy az emberek tanítását feljebb helyezzük az Ő szavánál, vagyis a – pogány, majd a katolikus – Róma által elrendelt nyugalomnapot tartjuk szentnek az Isten által elrendelt helyett.

Az utolsó idők nagy vallási üldözésében ekként válik a – sokak által addig őszintén, habár valódi igei alapot nélkülöző – vasárnap-tartás (a szombat közönségesnek nyilvánításával együtt) a fenevad bélyegévé.

Kéz vagy homlok

„... és bélyegét felveszi vagy homlokára vagy kezére...”

A kéz és a homlok a Bibliában a cselekedetet és a gondolkodást jelentik.

„Ezek pedig a parancsolatok, a rendelések és a végzések, amelyek felől parancsolta az Úr, a ti Isteneitek, hogy megtanítsam azokat néktek, hogy azok szerint cselekedjétek azon a földön, amelyre átmenőben vagytok, hogy bírjátok azt (...)

És kössed azokat a te **kezedre jegyül, és legyenek homlokkötőül a te szemeid között.**” (5Mózes 5:1,8)

Istennek kézjegyül vagy homlokkötőül viselt Törvénye nem kis, teleírt lapocskákat tartalmazó dobozok felszíjazását jelenti (ahogy a hívő zsidók ma teszik), hanem az Isten akaratának való szüntelen engedelmességet, az Ő Tör-

⁷ „Vajon kedvesebb-e az Úr előtt az égő és véres áldozat, mint az Úr szava iránt való engedelmesség? Íme, jobb az engedelmesség a véres áldozatnál, és a szófogadás a kosok kövérénél.” (1 Sámuel 15:22)

A román diktátort kevesen szerették, de annál többen éljenezték és dicsőítették

vénye szerint való **cselekvést és gondolkodást.**

Ehhez hasonlóan, Sátán is arra törekszik, hogy az emberek gondolkodását és tetteit az ő akarata szerint alakítsa.

Azokban a napokban egyesek csak színlelik majd a hódolatot, de szívük mélyén tudják, hogy Isten akarata nem a vasárnap megszentelése, hanem a szombaté. De félelemből engednek a nyomásnak – pontosan úgy, mint amikor a kommunizmus idején sokan a nagy veszély, avagy evilági érdekek miatt megtagadták a Krisztust. Ők csak a kezükre veszik fel a fenevad bélyegét.

A homlok, mint említettük, a gondolkodást jelenti: lesznek (amint már ma is rengeteg ilyen van) minden bizonyítékot elutasító fanatikusok, akik mindvégig kitartanak az e földi tekintély „fentről” jövő, és a széles út szabályaival (a többség szokásaival, véleményével) egybecsengő utasításainak, figyelmen kívül hagyva Isten Igéjét. Ők azok, akik a bélyeget a homlokokon viselik majd.

Tehát: a végső küzdelem – habár már az Édenkerttől kezdve is így volt – Isten Törvénye, és az Ő szava körül fog forogni.

A titokzatos szám

És még valami: mi az első fenevad neve, és a nevének száma miért éppen **666**?

„Itt van a bölcsesség. Akinek értelme van, számlálja meg a fenevad számát; mert emberi szám: és annak száma hatszázhatvanhat.” (Jelenések 13:18)

A római pápaságnak a hivatalos nyelve a latin; és e nyelven több címe is volt az idők folyamán.

Említsünk most meg kettőt ezek közül: *Vicarius Filii Dei* (szó szerint: Vikáriusa – azaz Helytartója – Fiának az Istennek), és *Latinus Rex Sacerdos* (Latin Királya a Papoknak).

Mint tudjuk, egyes latin betűk számértékkel is bírnak. Adjuk tehát össze az első hivatalos pápai címben levő római számokat! (Megjegyzés: a klasszikus latinban az U hangot is V betűvel jelölték).

VICARIVS FILII DEI

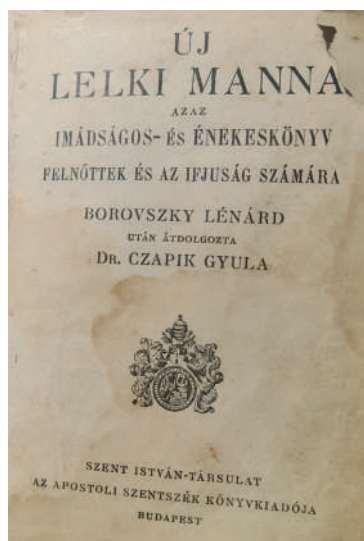
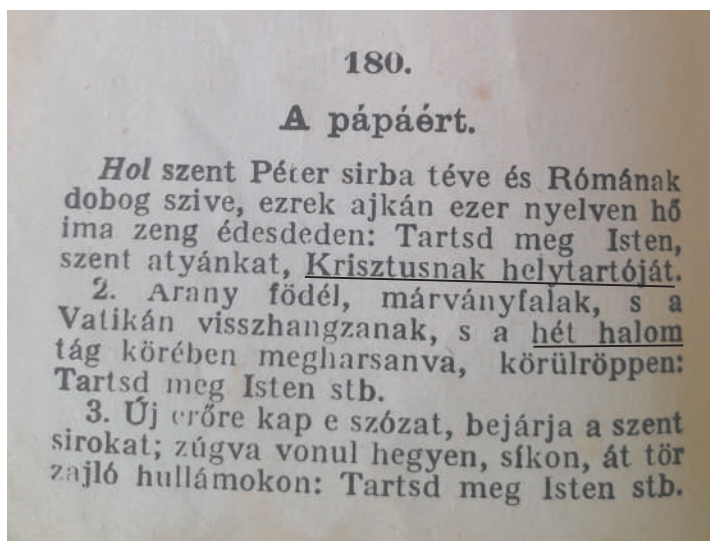
$$\begin{aligned} &V+I+C+I+V+I+L+I+I+D+I = \\ &5+1+100+1+5+1+50+1+1+ \\ &500+1 = 666 \end{aligned}$$

Most pedig próbáljuk meg a másik hivatalos címmel is:

LATINVS REX SACERDOS

$$\begin{aligned} &L+I+V+X+C+D = \\ &50+1+5+10+100+500 = 666 \end{aligned}$$

A fenevad nevének vagy számának a felvétele ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a sátánista fiata-

nek beszédéért; és az ő életüket nem kímélték mind halálig.” (Jelenések 12:10–11)

Megjegyzés

Újból ki kell hangsúlyoznunk azt, hogy a jelen cikk révén semmiképpen sem a katolikus emberek ellen akarunk szólni – legyenek azok hívek, avagy az egyház szolgálattevői. Isten egyformán szeret mindannyiunkat, vallásfelekezettől és nemzetiségtől függetlenül, azonban mind a bibliai, mind a történelmi igazságot ismernünk kell ahhoz, hogy a helyes, Isten melletti döntést meghozhassuk.

(Folytatjuk)

Jancsó Erik, Kolozsvár

A két világháború között kiadott katolikus ima- és énekeskönyv. Látjuk hogy itt is a pápa *Krisztus helytartójának* van nevezve, a *hét halom* pedig utalás Róma városára

lokhoz hasonlóan, betetováltatjuk (vagy erőszakkal betetoválják) e nevet vagy a számát bőrünkre.

Itt egyébről van szó: kinek engedelmeskedünk inkább? Istennek, vagyis az Ő szavában megírt akaratának, avagy az erőszakos és gonosz üldöző hatalmakat ihlető Sátánnak? Mert végül is annak seregébe soroltatunk, akinek engedelmeskedtünk.

Ez itt hát a kérdés. És nem csak majd akkor, és azok számára, akik megérik e (talán hamarosan bekövetkező) próbát, hanem ma is mindannyiunk számára, napi döntéseink szintjén.

Addig is, ne feledjük: Isten kiementhet minket a legnehezebb helyzetből is, de ha meg is engedné számunkra a szenvedést és a mártírhálált (amint ezt az apostolok és számos próféta esetében is megtette) akkor a feltámadást követően az önekik járó jutalomban is részesülünk.

„Mert valaki szégyel engem és az én beszédeimet e parázna és bűnös nemzetség között, az embernek Fia is szégyelni fogja azt, mikor eljő az ő Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.” (Márk 8:38)

„És hallék nagy szózatot az égben, amely ezt mondja vala: Most lett meg az idvesség és az erő, és

a mi Istenünknek országa, és az ő Krisztusának hatalma; mert a mi atyánkfiaiink vádolója levettetett, ki vádolja vala őket éjjel és nappal a mi Istenünk előtt.

És ők legyőzték azt a Bárány véreért, és az ő bizonyágtételök-

Jobb az engedelmesség

Jobb az engedelmesség, mint az áldozat.
Nekem ne add a pénzed, az életed add!
Tudom, hallottad, mondtam: „Eljövök hamar”,
De téged ez rég nem zavar.

Olyan sok a szép szó a szeretetről,
De te nem teszel többet csak beszélsz erről.
Látom előre könnyeidet arcodon,
Ha elém állsz a nagy napon.

Figyelem imád minden nap reggelén.
Miért nem hallod meg mit mondok Én?

Jobb az engedelmesség, mint az áldozat.
Többet várok, mint hétvégi alkalmakat.
Nálam elolthatod szomjad élő vízzel,
Mért csak vasárnap reggel jössz el?

Jobb az engedelmesség, mint az áldozat,
Nekem tüzes szív kell, nemcsak meleg szavak,
Mert én mindenkinek érdem szerint fizetek,
Ha ítélni jövök hamar, Ha ítélni jövök hamar...
Ahogy mondtam, eljövök hamar.

(Mike Duó – Mike Sámuel)

Erdélyi Bibliiskola

Az 1–10 leckék ismétlő kérdőívének megoldásai

- 1) a. életét b. próféciák c. belső harmónia
 2) a. Az Atya, a Fiú, és a Szentlélek nevében
 b. Jézus Krisztus / a Szentlélek / az Atya
 3) a. Az én Atyám házában... b. Mi Atyánk...
 c. Aki engem látott, látta az Atyát
 4) a. Isten / testté b. Istenség egész teljessége
 5) a. minden igazságra b. esedezik c. Szentlélektől indítatva
 6) a. Hat b. Semennyi c. Mert a szeretet megkívánja azt, hogy legyenek lények, akiket szeretnie lehet
 7) a. A föld pora (elemei) és az élet lehelete b. Előtt c. Ezen próba által Isten lehetőséget adott az emberpárnak arra, hogy a világegyetem előtt bemutassák Isten iránti engedelmes hűségüket

- 8) a. Sátánban (Luciferben) b. haltok / az Isten
 c. Akik a Krisztuséi, azok az Ábrahám magva
 9) a. Ő szabadítja meg népét annak bűneiből
 b. Krisztusban megbékéltette magával e világot
 c. szeretetben / szeretett
 10) a. Isten kiveszi belőlünk a kőszívet, és ad helyette hússzívet b. Szentté

Köszönjük mindazok fáradozását, akik a (11. lapszamban levő) tesztet kitöltötték. A Úr áldja meg őket, és minden kedves olvasónkat!

Sok szeretettel, **Jancsó Erik**

REMÉNYSÉG HANGJA RÁDIÓ

A LELKEDHEZ SZÓL!

A Reménység Hangja Rádió magyar adásai hallgathatók:

Kolozsváron és környékén
naponta 15-16, valamint 21-22 óra között **88,3 Mhz FM**

Brassóban és környékén
hétfőtől péntekig 13:30-14:00 óra között **94,6 Mhz FM**

24 órás internetes rádió:

- www.remenyseghangja.ro
- Telefonos applikáció: „remenység hangja” Android, iOS

Remény TV

NAPONTA 13-14 és 18-19 óra között

LÁSZLÓ-VARGA ZOLTÁN

AMOTA LÓRÁNT **BABOS RENÁTA**

- az RDS-RCS kábeltelevízió hálózaton;
- DigiTV-n és Focus Sat-on;
- a UPC-Astral Digital hálózatában;
- a Romtelecom IPTV Dolce platformon, a 707-es kanális;
- interneten: www.sperantatv.ro
- műholdról: **Thor 5**, orbitális pozíció: 1°W, frekvencia: 12187 Mhz, polarizáció: V, symbol rate: 28000, FEC: 7/8;

A magyarok története (10. rész)

Salamon uralkodásának vége.

I. Géza és I. László királyok

A két unokatestvér, Vazul fiának, I. Andrásnak és I. Bélának gyermekei, Salamon és Géza 1063-tól kezdve egy ideig együtt uralkodtak – az első, mint király, a második, mint herceg. Mivel a belháborút sikerült elkerülni, és a német–római császársággal is békében voltak (Salamonnak a IV. Henrik császárral való sógorsága miatt – Sváb Judith királyné ugyanis a császár nővére volt), erőik felszabadulhattak a külpolitikai kérdések rendezésére. A magyar seregek először a

csehekkkel csaptak össze, majd a velenceiekkel a Dalmácia feletti vitában, s ezután, 1068-ban Kerlésnél¹ a keletről betörő kunokat (más források szerint besenyőket) győzték le, mely csatában kitűnt Géza öccsének, László hercegnek a vitézsége.

Nemsokára a Bizánci Birodalommal való viszony megromlott, és a magyar seregek 1071-ben megostromolták a bizánciak

¹ Kerlés (románul Chiraleş): falu a Sajó bal partján, Beszterce-Naszód megyében.

kezében levő Nándorfehérvárt (a mai Belgrádot). A vár elesett, ám a zsákmány felosztása és a foglyok kiszabadítása körül vita támadt Salamon király és unokatestvérei, Géza és László között. A vizályt a király tanácsadója, Vid ispán is mélyítette, aki a hercegek eltávolítása révén a dukátusra pályázott.

A viszony néhány évig tovább romlott, és végül Salamon és bizalmasai Szekszárdon tanácskozást tartottak, a hercegek elleni háború mellett döntve. Egyes főurak, mint pl. Ernyei ispán hiába próbálták megint a békét elérni, a szekszárdi apát, Vilmos azonban értesítette Gézát. László herceg rögtön morva földre ment katonáért, ám eközben Salamon serege, 1074 februárjában, német

Salamon király egyik utolsó magyarországi birtoka, Pozsony vára ma. Az eredeti, romba dőlt várat Pálfi Pálnádor építtette újjá a XVII. században.

A ma látható épületkomplexum az újabb, a csehszlovák kormány jóvoltából 1968-ra elkészült újjáépítés és helyreállítás eredménye

A középkori magyar dukátus

Az Árpád-kori dukátus (vagy hercegség) intézménye a honfoglalástól egészen 1110-ig tartott. Türk mintára, a mindenkori trónörökös állt a nem-magyar, és a hét törzsünk szövetségéhez csatlakozott, a határvédelemmel megbízott népek (kabarok, besenyők, fekete-magyarok) élén. A hercegség nem-összefüggő területei ekként a határok mentén terültek el. A fejedelem (később király) neve *nagyúr*, míg a hercege *úr* volt. A herceg területei voltak az *uruszágok*. Valószínűleg innen eredhet az *ország* szavunk.

és cseh hadakkal megerősítve megtámadta Géza híveit (kemeji csata, Szolnok vármegyében). Géza veszített, visszavonult, de végül sikerült csatlakoznia az odaérkező László és I. Ottó olmützi herceg seregéhez. A két fél márciusban újból összecsapott, ezúttal Mogyoródnál, Pest közelében. Ez alkalommal Salamon veszített, és elesett a vizsályt szító Vid ispán is. Salamon nyugat fele menekült, s végül csak Pozsony és Moson várait sikerült megtartania.

I. Géza uralma (1074–77)

Gézát ezután a székesfehérvári országgyűlésen királlyá választották, és öccsei, László és Lambert kapták a dukátust. A pápa, VII. Gergely azonban nem akarta elismerni uralmát, s természetesen IV. Henrik császár sem. Salamonék magukkal vitték a régi koronát, ezért végül egy újat Dukász Mihály bizánci császártól kapott – a történészek szerint valószínű, hogy ez a mai Szent Korona alsó része. Salamon azonban nem

nyugodott bele a vereségbe, és a német segítség fejében felajánlotta Magyarországot IV. Henriknek, hűbéresül (amint Orseolo Péter is tette, 30 évvel azelőtt, III. Henriknek). Ez azonban már sértegette a császárral konfliktusban álló pápa érdekeit, aki nem akarta azt, hogy a német-római császárság eme újabb terjeszkedésével túlságosan megerősödjön. Rögtön jogosnak nyilvánította hát I. Géza királyságát, a következő sorokat írva neki:

„Magyarország sajátos, szabad állapotában kell éljen, és semmilyen más ország királyának nem vethető alá, csak az egyetemes, római anyaszentegyháznak...”²

Géza uralma rövid volt, csupán három évig tartott. Építkezésekkel is támogatta az egyházat (pl. befejezte a váci székesegyházat), és áthelyezte a vásár-napot vásárnapról szombatra. Salamon eközben német segítséggel megvetette a lábát a nyugati határszélén, állandóan az ország visszanyerésére törekedve. Valamilyen okból – uralkodóknál szokatlan módon – Géza már hajlott volna arra, hogy újból átengedje neki a királyságot, és tárgyalások kezdődtek. A főurak közül sokan ellenezték a tervet, s a tárgyalásoknak Géza hirtelen halála vetett véget, 1077. április 25-én. Fiatalon, csupán 33 évesen halt meg.

I. Géza királyunknak két felesége volt. Az elsővel, Loozi Zsófia holland hercegnővel (házasság: 1065–1072 között) több gyerekük született, közülük Kálmán és Álmos hercegekről tudunk. Miután Zsófia meghalt, 1072-ben a bizánci Szinódiát, III. Nikéforosz császár unokahúgát

vette el, akitől egy lánya született, Katalin.

I. (Szent) László uralma (1077–95)

A trónra ezután az urak Géza öccsét, Lászlót választották meg. László Rudolf sváb herceg lányát, Adelhaidot vette el. Unokatestvérével, Salamonnal ő is megpróbált egyezkedni, ám amikor az újabb összeesküvést szőtt ellene, 1082-ben elfogatta, és Visegrád várába záratta. Rá egy évre azonban megkegyelmezett neki, és kiengette. Salamon rögtön IV. Henrikhez fordult segítségért, de miután ezt nem sikerült elérnie, a Kárpát

Szent László alakja a Budavári Palotában

² Herber–Martos–Moss–Tisza: *Történelem*, 3. kötet, 164. oldal

toktól keletre letelepedett besenyőkhöz fordult. 1085-ben ezek élén be is tört az országba, azonban László hadai Munkács mellett megsemmisítő csapást mértek rájuk. Salamon elmenekült, és rá két évre a besenyő seregben harcolva a bizánciak ellen, Makedóniában életét vesztette. 34 évet élt. Felesége, Sváb Judith ezután I. Ulászló lengyel királyhoz ment hozzá.

László első lépésként uralma anyagi forrásait igyekezett biztosítani. Kétévente veretett új pénzt, hogy a beváltásból haszonhoz juthasson. Másrészt a ló- és marhakiviteli vám is őt illette meg; törvény szabályozta, hogy adni-venni csak a vásárokon lehessen, és a vásár- és rév-vámok ugyancsak jövedelmet hoztak a királyi kincstárnak; ugyanígy a sóbányák. Az udvari- és várbirtokok terményeit az állandóan vándorló királyi udvar sorban felélte.

Trónját megerősítendő, 1083-ban, VII. Gergely pápa idejében, véghez vitte nagyapja, Vazul elenségének, I. István királynak „felemelését”, azaz szentté avatását. A szent király jobb kezét, mint ereklyét ugyanazon évben Nagyvárad közelében, az újonnan megalapított Szent Jobb bencés apátságban helyezték el.³ Ugyanezen évben következett Imre herceg, és Gellért püspök szentté avatása is. Hogy az országnak a pápaságtól való függetlenségét hangsúlyozzák, a magyar egyház alapítójának Szent Istvánt nevezték meg, a magyar királyságot pedig nem Szent Péter, hanem Mária országának nyilvánították, ez utóbbi lépve elő fő védőszentnek. Ekként e vallási döntéseknek politikai jellegük is volt: László elis-

³ Románul: *Sîniob* falu, Bihar megyében

merete ugyan a pápa hatalmát, de nem hűbéresnek, hanem szuverén uralkodónak tartotta magát.

(Folytatjuk)

Bibliográfia:

Herber–Martos–Moss–Tisza: *Történelem*, 3. kötet, Reáltanoda Alapítvány, 1995

Bertényi–Gyapay: *Magyarország rövid története*, Maecenas kiadó, 1992. További, internetes források.

Jancsó Erik, Kolozsvár

Kedves Olvasók!

A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége a 2022. május–december időszakra **25 lej**, amelyet terjesztőinknek lehet átnyújtani. Köszönjük az eddigi támogatásokat!

Kedves Olvasók!

Ha tetszett ez a lap, és továbbra is szeretnék kapni, akkor a következő lapszám kézbesítésekor szóljanak terjesztőinknek, avagy jelezzék ezt a lakhelyüknek megfelelő, és az alábbiakban megadott megyei terjesztési felelősöknél – telefonhívás, vagy SMS által.

Ugyanakkor, lapunk fenntartása érdekében támogatást fogadunk el, melyet ugyancsak terjesztőinknek lehet átnyújtani. A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége **8 hónapra** (vagyis a 2022. május–december időszakra) **25 lej**.

Megyei terjesztési felelősök:

- ♦ Kovászna, Brassó: Nagy Ibolya, 0753 090 454
- ♦ Hargita: Fekete Ilona, 0740 106 422 – Udvarhelyszék, Polgár Szép Enikő, 0753 148 455 - Csík- és Gyergyószék
- ♦ Maros, Fehér: Nagy Szilvia, 0745 385 880
- ♦ Bihar: Verebi László, 0770 140 009
- ♦ Szatmár: Illyés Csilla, 0749 976 911
- ♦ Arad: Deák Andrea, 0743 626 963
- ♦ Temes: Kulcsár Lenke, 0753 161 576
- ♦ Szilágy: Farkas Csilla, 0742 301 743

- ♦ Kolozs, Máramaros és Beszterce: Jancsó Erik, 0749 021 935

Régióink: Székelyföld, Partium (Bihar és Szatmár), Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Közép-Erdély, Bánság, Szászföld, Máramaros és Beszterce.

Világ Reménye, népünk reménye Interregionális havilap

Főszerkesztő: Jancsó Erik

Telefon: 0749 021 935

E-mail: vilagremeny7@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható

és ingyenesen letölthető a

www.vilagremeny.ro honlapról.

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 Folyóiratunk ugyancsak megrendelhető Kolozsváron, a Cuza Vodă utca 16. szám alatti *Sola Scriptura Könyvesbolt*ban is.

Bankszámla: Asociația Pro Scriptura, CIF 37175079

Conturi Banca Transilvania:

RO72 BTRL RONC RT03 8390 6901 lejb, és RO22 BTRL EURC RT03 8390 6901 euróban.

ISSN/ISSN-L: 2784-0328

Készült: a *Viața și Sănătate Kiadó* nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Világ Reménye* egy magánkezelésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, annak jobb megismerésével együtt, előmozdítva az olvasók testi-lelki egészségét, és kiemelve ugyanakkor világunk, Erdély és a magyarság keresztényi és szellemi értékeit.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail, avagy postai levél útján, a fentebb említett címeken. Ugyanakkor szívesen fogadjuk olvasóink részéről a lapunk szellemiségével egyező cikkeket, tapasztalatokat, verseket, fotókat, s egyéb anyagokat. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Világ Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.